

The best way to keep good acts in memory is to refresh them with new.

—Marcus Cato

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903. Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 44—Vol. LVI.

Friday, 21st November, 1958

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

British Royalty To Visit Ethiopia

"ALL Ethiopia awaits this Royal visit...they come as old friends." That is how the local press greets the official visit of the Duke and Duchess of Gloucester on the eve of their arrival in the ancient Empire of Ethiopia.

Addis Ababa, capital of this north-east African nation is expected to give the Royal party a warm wel-

come. 'The country' only daily newspaper "Voice of Ethiopia" says the visit should remind all Ethiopians of the close ties between the United Kingdom and Ethiopia and "cement the bond of friendship."

The Royal party will arrive at the city's inter-

national airport which lies in the heart of the emerald green plateau over 8,000 feet above sea level. For five days the Duke and Duchess tour Ethiopia which is four times the size of Britain and has a history stretching back thousands of years. They will see ample evidence of the rapid development of the country, which is regarded as one of the most progressive states of the African continent.

With colourful ceremonial the Royal party will be met at the airport by the Crown Prince, Mered Azmach Asfa Wosen, and other members of the Royal family, Government Ministers and leading members of the Addis Ababa community.

They will drive in a convoy flanked by motor cycle outriders through the city's broad tree-lined streets to the Emperor's unostentatious palace on the hill overlooking the city. Thousands of people are expected to line the streets and men will give their traditional welcome to distinguished guests—a kind of "high pitched yodel."

At the Palace they will meet his Imperial Majesty, Haile Selassie, the Emperor of Ethiopia and Empress Mene. In a speech from the Throne earlier this month the Emperor said the visit would "re-affirm the close friendship existing between the ruling families of Ethiopia and Great Britain."

The Royal party will visit some of the capital's educational institutions which are constantly springing up and demonstrate the average Ethiopian's thirst for education. The Emperor himself holds the Portfolio of Education and one of the closest ties between the two countries is in this sphere. English is taught in all schools and is now the second language of the country.

STUDENTS TRY PRACTICAL APARTHEID

THE Rector of the University of the Free State, Dr. H. van der Merwe Scholtz, has approved in principle a plan which, if it succeeds, will "immediately place the university in the vanguard of the apartheid movement in South Africa."

Several student leaders have also given the plan their support. The plan, originated by Professor C. J. Uys, Dean of the Faculty of History at the university, requires students to do the manual labour now done at the university by Africans. Professor Uys said that if students did the work for a small remuneration in their spare time they would not only save the university a big sum in African wages, but would at the same time gradually eliminate African labour altogether.

"The basis of my plan is the principle of apartheid, which demands big sacrifices," said Professor Uys.

THE Johannesburg correspondent of the 'Natal Daily News reports that the Treason Trial will be resumed in Pretoria on January 19 but this time there will be fewer accused. It is understood that charges will be dropped against about 60 of the accused.

A Government notice to be published within the next few days. No information is yet available on the names of the accused who will be discharged. It will not be necessary for them to appear for formal discharge. None of the accused has yet pleaded.

When the indictment was dramatically withdrawn by Mr. Oswald Pirow, Q.C., on August 13, there were 91 accused in the dock, but

but when the preparatory examination ended altogether 156 persons had been committed for trial. Since then the number has steadily decreased.

The Attorney-General has been working on a new indictment since the trial collapsed in August when the charge was already reduced to a single one.

Originally it began with a main charge of high treason and two alternative charges of alleged offences under the Suppression of Communism Act.

One alternative charge was quashed by the Bench and the other was withdrawn by the Attorney-General after several days' argument on an application by the defence for the indictment to be quashed.

More Discharges In Treason Case

OPINION

FRIDAY, 21ST NOVEMBER 1958

Dr. Mabel Palmer

AS a rule reformers do not live to see their dreams come true. Mabel Palmer belonged to the exceptional few who plant ideas and have the good fortune to see them grow into reality.

About four years after she had arrived in South Africa she joined those agitating for the establishment of university classes for non-Europeans. Her enthusiasm and energy were promptly recognised by her being appointed the directress of these classes. She started with about fourteen students and to-day this number is said to have risen to 500.

The real significance of this impressive achievement lies, not in the large numbers—this, in itself, being an eloquent testimony to her foresight—as in the fact that her courage and determination enabled her to weather the storms which raged against the extension of university facilities for the non-Europeans at the time. In taking her stand firmly on the side of the extension, Mabel Palmer was basically expressing her faith in Man's potential to be the best that he can be.

It is comforting to reflect that events have justified that faith. From among the initial fourteen in her first classes have come some of the most distinguished leaders of non-European thought. The tradition has been carried on from year to year and if it were not for the fashionable madness about segregation in the universities, these institutions were well on the way towards creating, in their own way, a climate of opinion which could conduce towards a more realistic approach to the race problem.

Both in the tradition for which she stood at the university, as well as in the contribution some of her students have made towards the creation of a better South Africa, Mabel Palmer built herself a monument which will live as long as there are free universities in this country.

But in unconsciously doing that she also exposed, in her unassuming way, the wickedness of a system which prides itself in being Christian and at the same time denies the individual the right to serve his Creator to the best of his ability.

In saluting a great teacher and mourning her loss we find consolation in two facts—that she lived to a ripe old age characterised energetic campaigning against injustice and by an intellectual vigour which enabled her to raise her voice on behalf of the weakest almost to the end. If she is no longer with us in body, it is comforting to know that there are many non-Whites who are grateful to her for having enabled them to make themselves better human beings.

Comment On Man And Events

The Women Who Fight The Passes

By JORDAN K. NGUBANE

IN their own, somewhat quiet way, the women are putting up one of the most heroic fights against the tyranny of race in this country. The most heartening features of this struggle are that women have abandoned the earlier zeal which drove them to the extreme of staging dramatic stunts like burning the Passes. Experience has taught them the value of methodical fighting. And today we see a growing phalanx of human beings fighting, almost silently, with determination, to be free. A very unique feature of all this is the element of good humour which now and then comes to view.

Government propaganda takes the line that the women have risen against the Pass because they are being incited by the agitators, the communists and all the political scum of the earth. Oppressors of their fellowmen have always used this technique to justify their denial of liberty to their fellowmen. But with the Police and the White people possessing the power they have to crush agitators, communists and other "scum," it requires more than the slick logic of the State Information Bureau to explain the fact that women in remote Reserves, who have never heard of the ANC, risk their lives in defending themselves against the Passes.

Neither the world nor South Africa is being told the truth about how or why the women oppose the taking of Reference Books. These books are an extension of the Pass System from the male section to the women.

Indignity

In fighting the extension of the system to them, then, they fight against the indignity of being owned by the White man. Once she takes the Pass, the African woman will no longer be able to sell her labour to the highest bidder. Experience shows that the men today have been so crushed and crippled by the Passes that they cannot form themselves into free trade unions; they cannot sell their labour to the highest bidder and have reached the point where they function as the White man's serfs. To reduce the women to that level will bring about the physical ruin of the poverty stricken African. The African women object strongly to having their lives wrecked in this way to subserve the interests of the White man. Their very movements will be controlled to suit the convenience of the White race.

The second objection is that the woman sees in the Pass an outrage on her person. Intimately personal details of her private life will become public property.

Her chastity will become the plaything of every scoundrel in uniform or who might pose as a Policeman.

Thirdly, the African woman resents being presumed a criminal until she prove the contrary by the production of a Reference Book.

She sees in all these indignities a cynical attack on her person and a denial of her right to make the best possible use of her life. If she is a Christian, she sees in the Reference Book an attempt to deny her the right to serve her Creator to the best of her ability.

Christians

The thing which still surprises me is that in the face of all these things, our great Churchmen, on both sides of the colour line, still have not called for a national day of prayer, at least, to protest against this humiliation of the feminine form of the temple of God. I have long had very serious doubts about the real intentions of the Church when it comes to the human being in his Black form. The conspiracy of silence among the divines does nothing to shake this.

But, that is by the way. The resistance of the women, working virtually single-handed, indicates that Verwoerd has at last started striking the rock. This is not the first time attempts have been made by the White man's government to humiliate our women. They did it in 1913 and it was the firm stand of the women and the ANC which forced Botha to retreat.

Since then the government has grown to rely more increasingly on brutal force. While this might surrender the initiative to the White overlord for a while, it is clear also that powerfully irresistible forces are at the same time being built. Today, only a few thousand mothers are being gaoled. But in doing this the government is doing us one massive favour: it is giving the African women, who, because of conditions beyond her control, has been

(Continued on page 444)

Nehru: A Tribute

THE Indian Prime Minister celebrated his 69th Birthday on November 14. This event was an occasion for rejoicing among Pandit Nehru's friends and admirers in many parts of the world. In the article which follows, Arun Gandhi, our representative in India, pays tribute to the Indian statesman.—Ed. "O".

Pandit Nehru is the most popular hero of India, the most loved and venerated, the most sung and celebrated, even in the remotest of her seven thousand odd villages of mud walls and hovels. Needless to say it is absolutely impossible for him to travel anywhere without the inhabitants acclaiming him with joy and splendour.

Volumes upon volumes have been written about him so that it requires no little courage to state that he is understandable. However, one would not venture to claim that he can be easily, or perfectly, understood; he is indeed a complex personality. But when one ponders over his background and experience, his actions 'make sense' in terms of universally recognised human motives.

In the December 16, 1956, issue of the "New York Times Magazine, Mr. A. M. Rosenthal ponders over the question of why the world still wonders about Pandit Nehru when it has made up its mind quite quickly about the others. Nasser, Mao Tse-tung, Khrushchev, Eisenhower—"depending on where you sit you have made up your mind. They have a political rhythm whilst the world still strains to catch Pandit Nehru's."

Answer

Perhaps the answer is that in the past decade the world has witnessed a genius of leader, and it has not yet realised that the new political rhythm does not fit into any of the old categories.

This world has known absolutist dictators for millennia, constitutional rulers for centuries and democratic leaders for generations, but today the world faces a new category. It is represented by the proud Indian statesman, Pandit Nehru, who struggled against western dominance for 30 years and won.

Many renowned observers regard Panditji as a political leader of unusual frankness and candour. Even in his writings he reflects feelings which many others in his position would be at pains to keep hidden. For example, in one almost pathetic passage written in 1940, Panditji, an admirer of the Soviet, expressed his shocked bewilderment at Russia's *realpolitik*. "We have to remember yet again that in this revolutionary age of transition and change, when all our old values are upset and we seek new standards, we must retain

our integrity of mind and purpose..."

Nehru's experience through sixty nine years of life may well be described as a quest. A quest for a political faith and a better future for India.

Gandhiji

Pandit Nehru first met Gandhiji, who was later to become his Guru, about the time of the

Shri Nehru at play with his grandson.

Lucknow, Congress during Christmas 1916. He was a little disappointed because, though he admired Gandhiji for his heroic fight in South Africa, to him and other young men he seemed "very distant and different and unpolitical." Soon afterwards, however, Gandhiji's adventure and victory in Champaran filled him with enthusiasm and respect.

He can never be accused of not having appreciated his Guru. In "The Discovery of India" he praises him without any reservation. He also sets forth Gandhiji's doctrine without any garbling, defends it convincingly and then notes incidentally, "Much of what he told us we only partially accepted or sometimes we did not accept at all, but all this is secondary..."

Even to this day whenever some commemoration takes him

back to Sevagram, he withdraws for recollection into the mud house which was Gandhiji's dwelling place, spends some time in introspection without being afraid of showing himself as a troubled, hesitating and thoughtful man, and this simplicity enhances his greatness, whilst the sincerity of it adds something to his attractive appearance.

Everybody knows that Gandhiji always expounded the famous Biblical Commandment: "In the sweat of thy face shalt thou eat bread" It is also well-known that this Commandment and all others are thoroughly and unashamedly being abused by all civilised beings

We must not hastily conclude from all this that Panditji is a serious statesman with no time for leisure or other lighter pastimes. He is as jovial as he is serious. I recall an incident when he came to visit Rajaji who was staying with my late uncle in Delhi. My uncle lived on the third floor and there was no lift. Panditji, gay and carefree, challenged my twelve-year old cousin to run up the six flights of steps with him. Panditji beat my cousin. On another occasion, more recently, my mother and aunt visited him at his home in Delhi. He was so glad to meet them that he put his arms around their shoulders one on each side of him and hung on them as if to test their strength!

It is perhaps this ability to extricate himself from the vortex of political intrigues and spend some time in frolicsome gaiety that has sustained him when contemporary heads of other States have fallen. May God spare him for many more years

Death Of Dr. Mabel Palmer

DR MABEL PALMER (79) died at her Manor Gardens, Durban, home on Sunday morning. During her life she had been: Adviser to the University of Natal on non European education; president of the Durban International Club; a prominent member of the Institute of Race Relations; an active member in the suffragette movement in England.

British born, she was a close friend of George Bernard Shaw and an early member of the Fabian Society in England.

Dr. Palmer came to the Union in about 1934 as a lecturer in economics. She settled in Durban and in 1938 was instrumental in getting the Natal University College to establish classes for non-European students.

She was appointed directress of the new sections. The classes started with 14 students. Today they are more than 500. In recognition of her work the University conferred a Doctorate of Philosophy upon her a few years ago.

Retirement

She retired five years ago. "Indians in South Africa," the book she wrote about the history of the Indians in the Union, was recently published. Her portrait, requisitioned by the local Indian community and painted by Rosa Hope, now hangs at the non-European medical school in Umbilo Road

The Women Who Fight The Passes

(Continued from front page 442)

the bulwark of conservatism, extremely valuable political education. It is giving her a vested interest in bringing up a generation which will know no rest before it has brought the tyranny of race crashing to the ground.

Stupidity

It has done something else: it has made the African woman realise that if 20,000 of her sex can go to gaol in the Reef alone, a situation could be created when the stupidity of apartheid would be exposed for all the world to see. This realisation gives the woman confidence; this confidence she expresses in non-violence and the occasional touch of humour in dealing with the Police.

It is no secret that if the 20,000 women who went to Pretoria would go into the gaols of the Witwatersrand alone, law and order would, of course, break down. And that is precisely where the Verwoerd government is taking the women.

There is nothing to cheer anybody in all this. Beyond, anything might happen.

In view of this situation every

good South African is distressed to find that ideological obsessions and exclusive alliances are allowed to prevent the creation of a really all embracing anti-apartheid front which, as the treason trials have shown, would bring the like-minded of all races together and enable them to exert effective pressure against the indignities to which the African woman is being subjected.

The split in the ANC shows how dangerous some of these ideological obsessions can be. Here are people being allowed to go in different directions at the most critical moment in their history—simply because there is such a thing as the Freedom Charter or the Congress Movement.

Raise Voices

Men who love justice should raise their voice powerfully against the fashionable fiddling while Rome burns. The important thing now is not whether or not the ANC dies by the Freedom Charter or the Congress Movement; it is whether or not it can unify the African

people and lead them into a greater and wider alliance in which the like-minded of all races will fight together to bring apartheid crashing to the ground. Surely, it is not too much to

expect our leaders to turn their attention to the things that really matter—like the Passes for women—instead of concentrating on those things which divide the African people!

Chinese Authoress Suspended

Hong Kong, Wednesday. COMMUNIST China announced today a "Pasternak type" demotion of one of its own authors the 51-year-old woman Stalin Prize winner, Ting Ling.

The new China News Agency said Ting Ling, regarded as China's leading woman writer, had been removed as a member of the Central Parliament because of Right-wing tendencies.

Ting Ling, Stalin Prizewinner in 1951 for her book "Sunshine over Sangkan River," was bitterly denounced last Year in a purge of Right-wing elements in China. She was reported to have been suspended from all her official duties. Her dismissal came after a weeks conference of the Shantung People's Congress.

Two Vice Governors of Shantung Province, Wang Cho Ju and

Yuan Tse Yang, and four other members of the local Congress were also dismissed. They were all accused of being Right-wingers.

Ting Ling was expelled from the Praesidium of the Chinese Federation of Literary and Art Circles earlier this year.

Next, she was removed as Vice-President of the China Authors Association, and last Parliament she was reported to be scrubbing the floors at Peking headquarters of her own writers union as a "Penance for Individualism."

Ting Ling, who was an old friend of the Chairman of the Chinese Republic, Mao Tse Tung, was reported earlier this year to have been also dismissed from the Communist Party.—Sapa-Reuter.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBHAY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR
EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.
Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:
Office: 25845
Residence: 36413.

Exchange Of S. African--U.S. Leaders Announced

NEW YORK.

THE establishment of a United States--South Africa Leader Exchange Programme to further understanding between professional, business and civic leaders of the United States and the Union of South Africa has been announced by Frank S. Loescher, director of the programme.

The first South African leader to come to the United States under the programme is the Reverend J. S. Gericke, Vice Chancellor of Stellenbosch University. The Reverend Gericke, pastor of the largest church in South Africa and a leader in missions and student work of the Dutch Reformed Church, is studying the administration of American universities, student religious work and basic trends in American race relations.

The first American leader to go to South Africa under the exchange programme will be Hodding Carter, editor and publisher of the Delta "Democrat-Times of Greenville, Mississippi. Mr. and Mrs. Carter and their 11 year old son will go to

the Union for four months in January, 1959.

Dr. Loescher said that two way exchange will enable Americans to see South African life at first hand and gain better understanding of the efforts South Africans are making to solve their problems. It will also enable South Africans to study America's way of life, see how Americans are trying to solve their problems and become acquainted with American conceptions of the crucial role that Africa is playing in relations between East and West.

50 Leaders

Dr. Loescher stated that the United States--South Africa Leader Exchange Programme is seeking support for the exchange of 50 leaders per year in the next decade. To date, approximately \$1,500,000 has been contributed by 18 American and South African foundations and corporations.

Twelve American and South African leaders will be exchanged in 1959, including Dr. G. D. Scholtz, Assistant Editor of the "Transvaler," a Johannesburg Afrikaans newspaper; Dr. F. J. De Villiers, Organizing Director for Industrial Development of the Department of Native Affairs; Professor D. Hey, Director of Nature Conservation in the Cape Province; David A. McCandless, Director of the Southern Police Institute, University of Louisville; Dr. Roswell P. Barnes, Executive Secretary in the United States for the World Council of Churches, and Dr. Guy Johnson, Professor of Sociology and Anthropology, University of North Carolina.

Dr. Van Eck

An International Management Committee supervises the programme and selects leading citizens for exchange. The Chairman of the Management Committee is Dr. H. J. van Eck, Chairman and Managing Director of the Industrial Development Corporation of South Africa, Ltd.; the Rev. C. B. Brink, Assessor of the Synod, Transvaal Dutch Reformed Church (N. G. Church), and Dr.

Lewis M. Hopkins, Executive Secretary, American Friends Service Committee, are Vice Chairmen; Prof. N. J. J. Olivier of Stellenbosch University is Secretary in South Africa; Dr. Loescher is Programme Director and General Secretary. A consultant on intergroup relations, Dr. Loescher was previously director of the City of Philadelphia's Commission on Human Relations and served as consultant to the Fund for the Republic. He is a Fellow of the National Council on Religion in Higher Education.

The other American members of the Management Committee are:

Dr. George H. Bennet, Director, Asia-Africa, Institute of International Education; Dr. William O. Brown, Director, African Research and Studies Programme, Boston University; Dr. George W. Carpenter, Secretary, International Missionary Council; Harold K. Hochschild, Honorary Chairman of the Board, American Metal Climax, Inc.; Prof. Rayford W. Logan, Professor, Howard University; Dr. Edwin S. Munger, African Associate, American Universities Field Staff; Leslie Paffrath, Secretary, Carnegie Endowment for International Peace; Alan Pifer, Executive Associate, Carnegie Corporation of N.Y.; Gordon V. Richdale, President, Engelhard Industries, Inc.; Rev. Theodore L. Tucker, Secretary, Africa Committee, National Council of Churches;

The following South Africans are also members of the Management Committee:

H. Goldberg, Chairman, Lewis Appliance Corporation, Ltd.; Rev. W. A. Landman, Director of Information, Cape Dutch Reformed Church, (N.G. Church); Dr. M. B. Louw, Chairman, Bonus Investment Corporation of S.A.; Col. E. O'C Magge, Charles Maggs Investment; A. E. Rupert, Chairman and Managing Director, Rembrandt Tobacco Corp. of S.A. Ltd.; T. P. Stratten, Managing Director, Union Corporation, Ltd.; Dr. H. B. Thom, Principal, Stellenbosch University; F. J. van Wyk, Assistant Director, South African Institute of Race Relations; Rev. Dr. J. B. Webb, Chairman, Southern Transvaal and Swaziland District of the Methodist Church of S.A.

Exchange Types

Three types of exchange fellowships have been planned:

1. One-year exchanges of families: The leader will ac-

tually work on the staff of an organization in the U.S. or the Union in his specific field. Responsibility for hospitality, job placement, finding a home, schooling for children and travel arrangements will be borne by the employing organization. The Management Committee can provide matching funds to the employing organization, as may be necessary. Examples: librarians, journalists, industrial relations experts, government officials, clergymen, professors, artists, school teachers.

2. Individual short-term projects: This will enable the individual leader to undertake a specific piece of work in his particular field, and participate in conferences.

3. Team programmes: Teams of four to six leaders may be selected to study intensively in the U.S. some particular problem, e.g. soil conservation, rural electrification, etc., facing the Union in which the U.S. has knowledge and experience.

The United States-South Africa Leader Exchange Programme will be administered by the African-American Institute, a private, non-political American organization founded in 1953 to foster closer relations between the peoples of the United States and Africa.

Plot To Assassinate Nkrumah Alleged

ACCRA.

THE Ghana Government has ordered the immediate arrest of 43 people following the discovery of an alleged plot to assassinate the Prime Minister, Dr. Kwame Nkrumah, and two other Ministers and to overthrow the Government.

They include Mr. Henry Thompson, assistant General Secretary of the United Party Opposition and Mr. Attoh Kojo Obine, Chairman of the United Party Accra Branch.

An announcement from the Prime Ministers office said "a group of desperate people" had been planning in secret since early October to overthrow the Government "in the near future."

They intended to kill Mr. Krobo Edusei, Minister of the Interior, and Mr. Kofi Baako, Minister of Education, as well as Dr. Nkrumah, according to the announcement. The group had been trying to manufacture and import explosives, it added.

The Government did not intend limiting political activities in any way, but was determined to use its full powers under the Preventive Detention Act to stamp out any attempt at a coup d'etat, the announcement said. — Sapa-Reuters.

Pakistan: Martial Courts Ended

KARACHI

PAKISTANI troops employed on Civil administration under martial law have been withdrawn from Karachi, it was officially announced recently.

Military Courts set up under the martial law have also been ended.

The military courts would however, be revived if necessary to deal with smuggling and anti-state and anti-martial law activities, the announcement said.

Troops which were brought into action on the night of October 7 after the declaration of martial law, had already been withdrawn from East and West Pakistan.

The official announcement said the Military authorities would continue to assist and reinforce the civil administration wherever necessary. — Sapa-A.P.

London Letter

(From Our Own Correspondent)

Women And The Vote: In Nigeria And Uganda

AT the close of the London conference on the Nigerian Constitution there was full agreement on the transfer of power on October 1st 1960. Almost simultaneously France announced in the United Nations that she has agreed to full independence for the French Cameroons from January 1st 1960.

The harmonious outcome of the conference in London is most heartening and it is only fair to pay tribute to the greatness which the Colonial Secretary, Mr. Lennox-Boyd, appears to have revealed in these negotiations. The Nigerian delegates were publicly at loggerheads when they arrived here for the conference in September, and to have brought them to agreement is no mean achievement. A summary issued on 27th October stated that agreement had been reached on all contentious matters such as minority rights votes for women, the federalising of the police forces and the creation of new states within the new constitution. The most disappointing thing is that the Southern representatives do not appear to have persuaded the Northerners to give the women the vote. In the Muslim North it is contrary to tradition for women to have dealings in politics, and in future elections no Northern women, whether Muslim or not, will be allowed to vote. There is an escape clause by which the North can alter this at some date, and it is to be hoped that that date will not be far off. The subjugation of women in Muslim society is a deplorable thing, both from the standpoint of the women and the society of which they are a part.

85 Per Cent Vote In Uganda

In this connection the news of the first direct elections for African representatives to the Uganda Legislative Council is instructive. According to the "Manchester Guardian" correspondent "an impressive feature, in a country where the status of women is generally so low, was the number of women who turned out on polling days,

often outnumbering the men." The election is also a great answer to those who declare that illiterate and primitive Africans can take no real interest in Government (the kind of thing that is whispered even in liberal circles in the Rhodesias). The Protectorate Government secured the registration of 625,000 voters, or 80 per cent of those eligible for registration. Then on polling day itself over 85 per cent turned out to vote (which compares with 80 per cent in Kenya and Tanganyika where the electorate is smaller). Results were declared within 24 hours of the closing of the polling stations. To quote further the correspondent of the "Manchester Guardian": "...there were stories from remote country districts of hundreds of tribesmen, often clad only in skins, waiting patiently outside polling stations all night to be certain of registering their votes. Others travelled many miles by bus or on foot through the forests in order to vote." We would like to have Dr. Verwoerd's comment on this example of "native irresponsibility."

"Since the beginning of the month there have been conversations in Kampala aimed at merging some of the major political parties, which number four. The United Congress Party, which originally broke away from the Uganda National Congress, may join its parent body again; and the other two parties, the Progressive and Democratic parties may merge.

Kenya Africans' Walk-Out

The fourteen elected African members of the Kenya Legislative Council walked out of the House while the Governor was opening a new session on November 4th. The Speaker criticised their as "grossly disorderly and insulting conduct" and said that "had they wished to record disagreement with any particular policy they had parliamentary remedy." He suspended them for three days. The members said later that they neither regretted their action nor apologized for it. They asserted that the Govern-

or had ignored their efforts to resolve the constitutional deadlock and "falsely accused us of refusing to negotiate." "We repeat our demand for a round-table conference and we particularly and personally call on the Governor to convene such a conference without delay."

Ghana Deportees Now 51

Ghana deported another three aliens on October 30th, bringing the total in the nineteen months of independence to fifty-one. It was alleged that "their presence is not conducive to the public good." They are all three (as are most of the fifty-one) political opponents of the Government, and include the important Opposition leader, Mr. I. P. Young Braimah, formerly general secretary of the now defunct Moslem Association Party, which merged with the Opposition United Party. It is high time Ghana recognised that these continued political deportations do not serve to enhance the new state's opinion in the eyes of mankind. No evidence seems to be forthcoming as to how these aliens have endangered the "public good", or as to how their deportation is going to serve democracy in Ghana. One sometimes wonders quite what Dr Nkrumah and Mr. Edusie are playing at.

Gandhian Pioneer Dies In Johannesburg

(Contributed)

DEATH took place in Johannesburg of Mrs. Pillay, wife of Mr. R. S. Pillay at her residence on day 19th October at the age years. She was cremated at Brixton Cemetery before large gathering who came to pay their last respects.

The late Mrs Pillay was one of the founders of the T Indian Women's Association 1907 and became its first man. During the Passive resistance struggle under the Mahatma Gandhi, Mrs. Pillay took an active part in the cause for which many women and men suffered imprisonment. When her husband was deported to India during the struggle, the late Mrs. Pillay was sent to Tolstoy Farm where she remained and assisted the families of those who were serving imprisonment until her husband's return.

As a public worker, the late Mrs. Pillay was well known and respected by the Indian community.

Mr. R. S. C. Pillay desires to thank friends for the numerous telegrams of sympathy and floral tributes.

Just Arrived

Famous Religious Gujarati Books

Maha Bharat	2	5	0
Thulese Krit Ramayana 2 Vol	3	10	0
Valmik Ramayana 2 Vol.	4	10	0
Gita in Gujarati Explained		5	6
Gita Paah Ratana Bhashan		10	6
Vanikana		19	6
New Cooking Book Paak Vigan			
Over 500 Pages, fully Illustrated	1	12	6
Ambina Jigar, 2 Volume	1	8	6
Dampate na Vivaka Sexual Book	1	5	0
Dampate na Sooka, Sexual Book	1	5	0
Dampate na Bushan, Sexual Book	1	5	0
Koak Sastra	1	12	6
Ohandi Past		5	6
Vibisha Vanl	1	5	6
Bagath Jalarun, na Khatta	2	15	0
Jalarun na Omar Path Khatta	1	7	6
Gujarati Teacher, Gujarati Letter Writer		10/6	each
Daily Prayer Book, Sal Suwar, Adika, Maasha Khatta.			
Parsothan Mass na Khatta, Shri Sataya Narayan Khatta, Jalaram Bapu Khatta Arthle Sangru, and many other			
Song Books at 2/6 each.			

ALL ABOVE ARE NOW ON FOR SALE.

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

African Students Settle Down To Study In India

As winter approaches, the climate is becoming more and more pleasant and the 46 young people from East Africa who have this year gone to Indian Universities are settling down to their studies.

Twenty nine of them have been admitted to colleges spread over the country on Indian Government scholarship to study such subjects as agriculture, medicine, engineering, commerce, education or fisheries sciences.

Only six of the scholarship holders are of Indian origin; the rest are Africans. They come from such far apart places as Toro and Ankole in the West of Uganda and Zanzibar in the Indian Ocean; Yala and Nyanza near Lake Victoria and the sisal town of Korogwe in Tanganyika.

Then there are private African students who, determined to acquire university qualifications, are flocking to India in ever increasing numbers, even if it means that considerable financial difficulties have to be faced by their parents in paying for their courses. Last year 7 went to Indian colleges; this year no less than 18 have been

admitted through the efforts of the Education Section of the Indian Commission in Nairobi.

Festival Time

This is festival time in India. People in towns and villages go gay to celebrate Dussehra, the epic victory of Rama over the demon king and Divali, the festival of lights. Coming from such different environments, these festivals are as good an introduction to the Indian way of life as could be devised for foreign students.

Some of these will stay for four years, some for seven, till they complete their arduous courses. Then they will come back to East Africa to put their newly acquired abilities to use in their own country. Return to the country is a condition of selection. The Governments of the East African territories and prominent local educationists are represented on the committees which choose the scholarship holders from hundreds of applicants.

The Indian Government's scholarship scheme has been operating in East Africa for 10 years and has provided the means to 250 African students for getting university education. About a hundred Africans have returned with degrees and are doing valuable work in their respective fields.

Nor is the scheme confined to this part of the world. There has been a regular flow of students into India from all the continents and 51 countries have benefited. Last year India raised the annual number of stipends from 100 to 140.

East Africa

Of this year's African scholarships, 10 have gone to Kenya, eight to Uganda, four to Tanganyika and one to Zanzibar.

The scholarships carry a monthly grant of Shs. 300 in addition to several facilities. Scholars are encouraged to go on study tours and attend the youth camps organised by the Indian Council of Cultural Relations. This provides ample opportunity to see the people, meet them and also to have first-hand knowledge of the country and its problems. Some enthusiasts join the students groups who work in the Community Development projects and other social welfare work

More Trade Between India And USSR

A FIVE-YEAR trade agreement between the Soviet Union and India was signed in Moscow recently.

Moscow radio said the Governments of the two states agreed to "increase trade to the maximum extent possible," but the announcement gave no estimate of volume.

"Agreement contains a most favoured nation clause for trade between the countries, and establishes a clearing procedure without conversion of Indian rupees, in which payment will be made, into pounds sterling or any other currency," the radio said.

"This is in accordance with the desire of both countries to carry out trade on a balanced basis without any expenditure of foreign exchange."

In 1959 Russia will accept Indian goods as payment for Soviet credits which become due.

Russia plans to supply India with industrial equipment, power installations, oil drilling machinery, rolled ferrous and non-ferrous metals, tractors and equipment for the coal industry, irrigation and agriculture.

India will export tea, spices, hides, wool, tobacco, vegetable oils and some industrial goods.

India Presents Books To Makerere

THE Indian Government which donates books and journals worth several thousands of shillings to East African libraries and educational institutions every year, has concluded this year's programme with a presentation of about 150 volumes to Makerere College.

The collection includes books by such renowned authors as Rabindranath Tagore, Mahatma Gandhi, Shri Aurobindo, S. R. Dhakrishnan, J. Krishnamurti, A. Barriedel Kieth, Mukraji Anand and Stella Kramrisch.

The 22 books on art deal with architecture, drama, painting, ritual decoration and folk toys.

There are many volumes on different aspects of India's economic development. Histories of ancient and modern India by such authors as Tara Chand, Radhakumud Mookerji, F. E. Keay and R. C. Majumdar are included and there are also books of exceptional historical interest such as the "Arthashastra" of Kautilya and the "Travels" of the Chinese author Fa Hsien who came to India in the 5th century.

Indian literature and religious writing is fairly represented.

during the long vacations.

The Indian Council of Cultural Relations holds every year orientation courses at different centres for foreign students to introduce them to the Indian social life and culture and to help them to adjust to the conditions in India. The scheme has proved very popular amongst Africans and Arabs of East African territories and each year the Commission for India receives thousands of enquiries and hundreds of applications.

Qualification

The minimum qualification for a scholarship is the Cambridge School Certificate with four credits. In addition, the Universities, and State Governments in India also offer facilities for study to African students.

Demotion For Edusei?

Dr. Kwame Nkrumah, Ghana Prime Minister, has announced a reshuffle of his Cabinet in which he himself takes over the key Interior Ministry portfolio from Mr. Kobo Edusei.

Mr. Edusei becomes Communications Minister. No official reason was given for the changes which became operative on Monday.

DIRECT IMPORTERS FROM INDIA AND OVERSEAS

WHOLESALE TO CUSTOMERS

AGARBATTIS

Ex India:—"Steamer Brand" No. R 444 8s. 6d.; "Three Roses" No. 909 6 tola 65s.; "Gateway of India" No. 511 3 tola 42s. 6 tola 96s.; "Vasanti" (Bottle of Attar in every packet) 1 tola 8s. 9d.; 2 tola 17s.; 3 tola 29s. 6d.; 4 tola 40s. 6 tola 50s.; "Chameli" 1 tola 9s. 9d.; "Soongandh Rani" 1 tola 6s.; 2 tola 9s. 6d.; "Lata Mangeshkar" 4 tola 40s.; 6 tola 55s.

Ex Pakistan:—"Steamer Brand" No. R 444 6s.; "Three Roses" No. 909 3 tola 36s.; "Gateway of India" No. 511 3 tola 39s. 6d.; 6 tola 81s. 6d.; "Chameli" 2 tola 15s. 6d.; "Meelad" No. 999 3 tola 21s. 6d.; 4 tola 33s. 6d.; "Gulab" 3 tola 21s. 6d.; "Darbar" 3 tola 33s. 6d.; "Captain" 3 tola 23s.

All Prices Indicated for Agarballtis are per Dozen Lots Only. And Nett Cash With Orders Please.

CAROM BOARDS

Ex India:—(A new addition after many years of attempts)

"A" Quality Thicker Border £6-5-0
"B" Quality Thinner Border £5-15-0

Above with 5 other extra Games on same and with very highly polished surface.

Ex Pakistan:—"Rubber Cushion" (well known for last 10 years) £5-5-0
"Nickle Corner" (as above) £1-15-0

All complete with Stricker and Men Set and Rules "How to play Carom!" Special concession to customers. Special Less 5 per cent on Caromboards.

Country Orders to include Railage and Bank Exchange.

Regular shipments received and always in stock for: Coconuts, Drypawns, Garlic, Camphor, Bombay Ducks, Shrimps, M.B. Nuts, Tamarind, Masoor, Caromboards, Agarballtis, Sultanas, etc., etc. Trade Inquiries Invited.

Why deal with others when you can deal with us. We are Direct Importers and General Wholesale Merchants.

A. K. HOOSEN & SONS, (HOOSEN'S BUILDING)

116 Queen Street. Phone 27349. P.O. Box 2168.
Tel. Add: HOOSENSONS. DURBAN.

Paton Will Open Indian Congress

MR. ALAN PATON, president of the Liberal Party, will open the 11th annual conference of the Natal Indian Congress in Durban today.

But the two leading members of the Congress, the president, Dr. G. M. Naicker and the secretary, Mr. N. T. Naicker, will be absent because they are among the accused at the treason trial and are not allowed to attend meetings.

Their speeches will be read.

The organisers of the Congress have received letters of goodwill from all over the Commonwealth and senders include Mr. Fenner Brockway, Labour M.P. in Britain and a member of the Fabian Society, Dr. Kwame Nkrumah, Prime Minister of Ghana, politicians in Southern Rhodesia, British Guiana and India.

Congress officials consider the messages significant because closer co-operation between Asians and Africans will feature prominently at the Accra conference of non-White leaders next month.

A statement on the three-day conference in Durban says that it will be open to the public throughout—unless delegates decide to go into committee on any specific subject.

Basuto Regent In Wales

MANTSEBO SEEISO, OBE, Paramount Chief Regent of Basutoland, accompanied by her party of advisers and Mr. D. M. Wilson, former resident Magistrate in Basutoland, has completed a brief tour of South Wales. She was received in audience by Her Majesty the Queen at Buckingham Palace.

In South Wales the Paramount Chief Regent expressed the keenest interest in attracting light industries to Basutoland. She said when she returned home she would probably suggest that an industrial delegation from her country should come to the United Kingdom to learn more about British industries and how they could be applied to her own country.

Eratum

In the Greetings Column of the issue of "Opinion" published on the 7th November the line should read "Messrs. Surtees" not "Swetes".

Uganda Student First-In Indian Examinations

A UGANDA scholar, Emmanuel Lule, has been awarded a gold medal by Aligarh University, India, after topping the list of successful candidates in the Intermediate Arts Examination.

Mr. Lule is a Government of India cultural scholar who comes from Mpigi. He went to Aligarh University in 1956.

In addition to the gold medal, the university awarded him a subsidiary scholarship for the next two years. This scholarship is conditional on the student remaining at the university and reading for a B.A. Mr. Lule has transferred to St. Xavier's College, Bombay University, and therefore cannot take advantage of the offer.

SAPA New Briefs...

Britain Attacked For Indifference To Women Colonials

A British member of Parliament, Mr. Ernest Thornton, has condemned the British and Hong Kong colonial governments for their "unpardonable indifference to the health and well-being of women colonial subjects."

Mr. Thornton said Hong Kong's labour laws permitted women in industrial establishments to be worked 13 hours a day, seven days a week.

"In many cases women were actually working, and doubtless still are, 12 hours per shift, 7 days per week—the longest hours for women on any country in Asia, probably the longest in the world."

Mr. Thornton spoke at the first Asian Textile Workers Conference in Tokyo.

Indonesia Plans No Force Against New Guinea

President Sukarno said in Jakarta that Indonesia would never Dutch-occupied West New Guinea by force, Antara News Agency reported.

The President said: "We have much more superior weapons than arms—an independent spirit, and a sense of unity that is burning in our hearts."

"There is no power in existence that can resist this weapon, and, therefore, West Irian (New Guinea) will certainly return to the Republic of Indonesia one day."

China Erects Building In Five Hours

Communist China claimed that a two-storey building equipped with modern facilities was erected in Peking in five hours time.

Peking radio said that the construction was a prefabricated building that covers a total floor space of more than 215 square yards with 10 rooms.

The broadcast said construction work started at 9.30—Thursday morning. Its foundation was pre-electric wiring.

"While builders fitted the main parts, other workers rapidly joined the electric connections and water and heating pipes and installed baths and electric fittings."

"The erection of the whole building was finished by 2.30 the same afternoon."

NEW BARGAINS

Scrap Split Leather and Sole A Bargain for Shoemakers and Shopkeepers
50 lbs Bags for 54/2. only.
Cash With Order

Railage paid to Union Railway Station and Dry Chillies
33 lbs Bags for 39/- F.O.R.
BRITS.

MAARMANS (Pty) Ltd.
Box 26. Phone 128.
BRITS. Transvaal.

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12 6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Books, Balance Sheets, Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts, Johannesburg. Phone

Kashmir

The complete story, in beautifully bound with illustrations of "Kashmir Princess" is available at our Price 25/-. We have only limited number, so send your copy without delay

"Indian Opinion,"
P. Bag.

Natal.

BOOKS FOR SALE JUST ARRIVED

Mahatma Gandhi (Last Phase)	1 12
Political Philosophy of Gandhiji	12
My Experience with Truth	15
Women and Social Injustice	7
Sarvodaya	5

Obtainable From:

"Indian Opinion,"
P. Bag, Durban.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

"War Cries" Have Little Effect On Kashmiris

THE Kashmir Premier, Bakshi Gulam Mohammed, declared that "cries of war" raised by the Martial Law Administrator of Pakistan against India on the issues of Kashmir and Canal Waters had "less effect on the peoples of Kashmir than the twittering of birds."

The Kashmir Premier, who was addressing a public meeting in Baroda, said that the people of Kashmir were used to the "language" of the Pakistani Military dictators.

"Pakistan has had many Governments. Prime Ministers have come and gone there in quick succession. Now there is a military dictator there who pushed out Major-General Mirza. We do not know what will happen tomorrow and who will come forward to throw out General Ayub. But now one thing is clear—that whoever comes into

power in that country dangles the issue of Kashmir and canal waters before the people of Pakistan as a solution to their economic and other ills."

Currency Notes Eaten By Ants

A large number of currency notes kept in a sub-Treasury at Bassein, in Thana district, have been eaten up by white ants.

The ant-eaten notes, of various denominations, amounting to Rs. 22,040 were found destroyed in the last week of October.

The Revenue Officer is making inquiries.

West Bengal Protest To East Pakistan

The West Bengal Government has lodged a strong protest with the East Pakistan Government on the trespass of Pakistani armed

men into Indian territory and carrying away Indian nationals.

A spokesman of the State Government said that about 20 Indian nationals had been forcibly carried away by Pakistani armed men who had trespassed on three occasions into the Indian territory during the last few days.

Cargo Ship Catches Fire In Bombay Docks

A cargo ship of the Malabar Steamship Company "S.S. Jagdamba", berthed in Princess Dock, caught fire, and it took five hours for 200 firemen to extinguish it.

Firemen ripped open the steel plates on the side of the vessel at three places to enable them to battle with the flames.

Premier Keeps Guide Informed

The Prime Minister, Mr. Nehru, turned the tables on an over-zealous guide of the Irrigation Pavillion of the "India 1958" exhibition. As Mr. Nehru was watching the electrified relief map of India, the guide tried to present some vital statis-

tics about the irrigation projects. Not to be outdone, the Prime Minister had some additional information to give to the guide.

"You know the poer potential in the big gorges in the upper reaches of the Brahmaputra near the Indo-Tibetan border is the biggest anywhere. It is even more than that of the Niagara, the Prime Minister informed the guide."

Acharya Bhawe To Cross Gulf Of Cambay

For the first time in his 27,000 mile Bhoodan pad yatra Acharya Vinoba Bhawe will board a steam launch and sail across the gulf of Cambay to the palm-fringed Bhavnagar coast to resume his mission.

To ensure a safe crossing for the Acharya, Bhoodan workers recently undertook two "test" voyages.

The steam launch belongs to the Government of Bombay.

A valedictory function is being organised in honour of this 64-year-old Bhoodan leader in Cambay at the end of his 45 day tour of this area.

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as
Agent for:—

NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA LTD.

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA,)

ESTABLISHED 1869

A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL
ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES

Please write or inquire for further particulars:

106 Mansfield Road, DURBAN.

P.O. Box 476.

Telephones: 47888.

Telegrams & Cable: "SORABTEM."

47453.

Newly Arrived 'Jaico' Books

KASHMIR PRINCESS	25 s.
One Thousand Nights On A Bed Of Stones	4 s.
The Unmarried Widow	4 s.
The Spell Of Aphrodite	4 s.
Some Inner Fury	4 s.
Stories From Bengal	4 s.
Chitrlekha	4 s.
The Ten Princess	4 s.
War And Peace	4 s.
The Living Thoughts Of Voltaire	4 s.
The Living Thoughts Of Karl Marks	4 s.
The Living Thoughts Of Confucius	4 s.
Somdeva's Katha Sarit sagara	4 s.
Tales From Kalidasa	4 s.
The Whirlwind	4 s.
The Voice Of God And Other Stories	4 s.
Kadambari	4 s.
Keeping Fit	4 s.
The Miracle Of Milk	4 s.
Siddhartha, Man Of Peace	4 s.
Goutama, The Buddha	4 s.
Nectar In Sieve	4 s.
Somadeva's Vetala Panchavinsati	4 s.

(Postage 6d. Extra)

Obtainable From:

INDIAN OPINION,
P. Bag, Durban.

Books For Sale

Sixty Years After (Natesan)	1	0
Selected Letters of Gandhiji	1	6
Public Finance	2	0
Eminent Americans	7	6
Bapu's Letters To Ashram Sisters		
—By Kaka Kalelkar	2	6
Gandhi Techniques in the Modern World		
—By Pyarelal	1	6
Gandhi's Challenge To Christianity—S. K. George	2	6
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	1	0
My Dear Child—Gandhiji	3	9
My Religion—Gandhiji	5	0
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Hindu Dharma	10	6
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Menubehn	1	6
Nature Onre	2	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhooaan Yajna	2	0

Obtainable From:

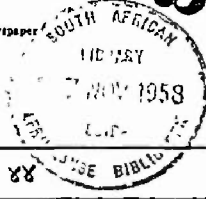
"Indian Opinion"
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6	INDIAN CHRISTIANS	—G. A. Natesan	7	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI	—Krisnadass	12	6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	15	0	A RIGHTEOUS STRUGGLE	—Mahadev Desai	2	8
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR			
A SURVEY OF RAOM RELATIONS (1934-54)	5	0	Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0	
A PROPHET OF THE PEOPLE			NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR			
—T. L. Vaswami	8	6	Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0	
KRISHNA STORIES			FROM YERAVDA MANDIR			
—T. L. Vaswami	7	6	—M. K. Gandhi	1	6	
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0	GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0	
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA			GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6	
Facts And Facts—Stanley Powell	5	0	PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6	
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0	TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0	
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT			BAPU—Marry F. Barr	4	0	
—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0	COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	26	0	
WHY CHIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyau	2	6				
FAMOUS PARSIS	2	6				

Obtainable from:

'Indian Opinion,'
P. Bag, Durban, Natal.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

ભારતના ગાંધીજીના દસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

તા. ૨૧ નોવેમ્બર, ૧૯૫૮.

પુસ્તક પૈકી પૈકી ૪૪

છુટક નકલ પૈ. ૪

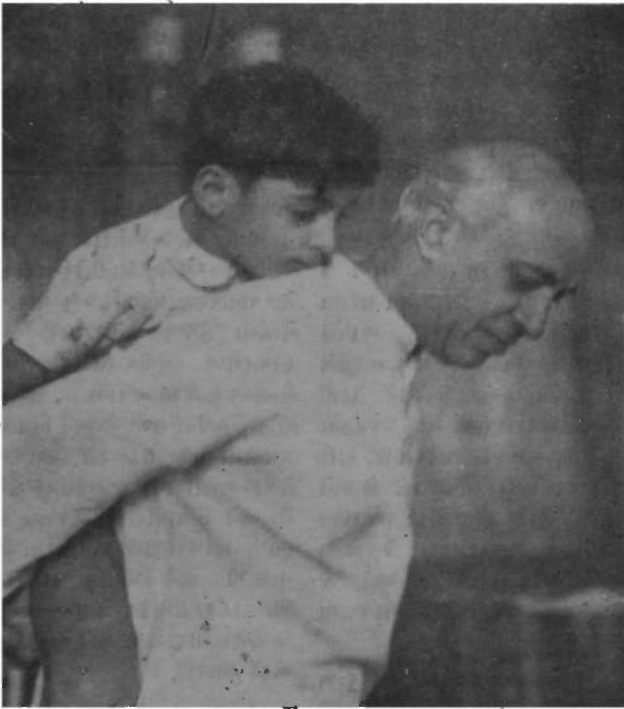
* -
ન્યાં સુધી માણસને લાગે છે
કે હું પરાપકારી છું, ત્યાં સુધી
એ સ્વાર્થી છે. જો એ એમ
માને કે હું ગુણાતીત છું, તો
એ મારે પાખંડી છે.
—ગાંધીજી.

ભારતના લાડીલા નહેરૂને અંગૂલી

લેખક: શ્રી અરૂણ ગાંધી

[હિંદના વડા પ્રધાનની દૈનિકી વર્ષ ગાઠ ઘણે ઠેકાણે તા. ૧૪-૧૧-૫૮ના ઉજવાઈ હતી. દુનીયા ના ઘણા ભાગોમાંથી તેમને અભિનંદનના સંદેશાઓ મળ્યા હશે. તે દિવસ "બાળદિન" તરીકે હિંદમાં ઉજવાય છે. "નહેરૂ માસ" બાળકોના પ્રિય નેતા છે. આ પ્રસંગે અમે શ્રી અરૂણ ગાંધીને શોકલેલ લેખ અત્રે આપીએ છીએ અને અમે તેમ કરી અમારી શ્રદ્ધાંજલી અર્પીએ છીએ. ઇશ્વર તેમને દુનીયાની સુખશાંતી માટે દિધાયું કરેા એજ અમારી પ્રાર્થના.—તંત્રી.]

શતમ જીવમ શરદમ

નહેરૂ સાચા

આ જે હિંદમાં ખુણે ખુણે પંડીત નહેરૂ બધાના લાડીલા નેતા છે. ન્યારે તેઓ યુષ્કારી જે નય છે ત્યારે સ્થાને સ્થાને હલરો હાંદુસ્તાનીઓએમનું પ્રેમથી સ્માગત કરે છે. એમના ચોપડીઓ લખવામાં આવી છે, એટલે એમના જીવનને સમજવું બહુ અમરૂ નથી. તેમ છતાં ઘણા લોકો એમને પારખી નથી શકતાં. ન્યારે એમના ભુતકાળના જીવન

ને અને એમના અનુભવોના વિચાર કરીએ છીએ ત્યારે એમના ઘણા કાર્યોને આપણે સમજી શકીએ છીએ. અને આપણુ મરતક તેમની સામે નમે છે. ડીસેમ્બર ૧૬ ૧૯૫૬ના "ન્યુ થોર્ક" ટાઇમ્સ"માં મી. એ. એમ. રોઝેનથોલે એક લેખ લખ્યો છે જેમાં તેઓ પંડીત નહેરૂ માટે એમ લખે છે કે "દુનીયામાં નાજર મેચો સીટુંગ, કુચેવ અને આઈઝનહાવરને લોકો સમજ

ગયા છે. પણ હવું નહેરૂને ઘણા લોકો સમજી નથી શકતાં એનું કારણ શું?" કદાચ આનું કારણ એ હોય કે આજ સુધી પંડીત નહેરૂ જેવા નેતાઓ દુનીયામાં ઓછા યયા છે. અને એમના આદર્શો બીજા રાજકીય નેતાઓના આદર્શની સાથે મળતા નથી. દુનીયામાં સરસુખત્યાર શાહી નેતાઓ તથા પ્રજાસત્તાકવાદી નેતાઓ ઘણા વખતથી ચાલ્યા આવે છે. પણ આજે પંડીત નહેરૂમાં દુનીયાને

એક નવી ભતના નેતાના દર્શન થાય છે. એવા નેતા કે જે ૩૦ વરસ સુધી બ્રીટીશ સત્તા સામે અહીંસક રીતે લડીને જીતી ગય હતા એજ આપણા પ્રિય પંડીતા નહેરૂ. ઘણા ભણીતા લેખકોનું કહેવું છે કે પંડીત નહેરૂ ઘણાજ ખુલ્લા વિચારના રાજકીય નેતા છે. આપણે એમની ચોપડી ઓમાં પણ જોઈ શકીએ છીએ કે એમને એવી વસ્તુઓ લખી છે કે જે એમના જેવા બીજા નેતાઓ કદાચ છુપી રાખવાને પ્રયત્ન કરે. કાખલા તરીકે ૧૯૪૦ માં એક લેખમાં પંડીત નહેરૂ એ રશીયાના ખરા રાજશાસન બારામાં પોતાનો ખેદ દર્શાવ્યો છે ન્યારે તેઓના મનમાં રશીયા પ્રત્યે ઘણા આદર હતો. નહેરૂનું સમસ્ત જીવન હિંદ માટે ઉજવળ ભાવીની શોધમાં વિત્યું છે. (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૪૩૬)

ધર્મ અને કર્તવ્ય

પ્રશ્ન: પોતાના બાળકો માટે પુષ્કળ કષ્ટ સહન કરનારાં માળાપોત્રું બાળકો મોટાં યયા પછી માનતાં નથી તેનું શું કારણ હશે?
ઉત્તર: માળાપોત્રે બાળકોને કેવળ સુખ આપવાનો પ્રયત્ન કરેલો હોય છે તેથી તે કેવળ સુખભોગી બની અચેલાં હોય છે. માળાપને વિષે તેમને જે પ્રેમ હોય છે તે પશુ કેવળ પોતાના સુખને લીધે જ હોય છે. સુખ મળે ત્યાં મમતા બાંધવાની સહજ પ્રવૃત્તિ બાળકોમાં વધેલી હોય છે. તેમા કર્તવ્યનો કે ધર્મનો અંશ ઘણે જાગે નથી હોતો.
કર્તવ્યને માટે કષ્ટ પશુ સહન કરવાં જોઈએ. દુ:ખ યાય તો પશુ કર્તવ્ય છોડવું ન જોઈએ. ધર્મની આમળ સુખની પરવા ન કરવી જોઈએ. અધર્મ કે અન્યાય સહન ન કરતાં જોતા પ્રતીકાર માટે બધું સહેવાને તકવાર રહેવું જોઈએ, સારાંચ, આપણે ધર્મ પ્રમાણે જ જીવવું જોઈએ અને ધર્મ માટે પ્રસંગે મરણ પશુ આનંદથી સ્વીકારવું જોઈએ. આવી નીતની કેવળથી માળાપોત્રે બાળકોને કદી આપેલી નથી હોતી. બાળકોને સતત સુખ આપ્યા કરીને તેમને કેવળ સુખનાં રસિયાં બનાવેલાં હોય છે.
આવી રીતે સુખભોગી બનેલી પ્રબંને જોઈતાં સુખો માળાપ તરફથી મળવાનું અટકી જતાં, જ્યાંથી તે મળે એમ તેને લાગે છે એ તરફ તે વળે અને માળાપને જોડી ન્યા, તો તેમાં નવાઈ શી? સુખ કરતાં ધર્મ પર, કર્તવ્ય પર, પ્રેમ કરવાનું બાળકોને શીખવવામાં આવે તો આવાં દુ:ખદાયી પરિણામ આવવાનો સંભવ નહિ રહે એમ લાગે છે.
—શ્રી કેદારનાથજી.

ભારતના લાડીલા નહેરુને અંગલી

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૧ નવેમ્બર, ૧૯૫૮.

ડૉ. મેખલ પામર

સા ધારણ રીતે સુધારકો પોતાના જીવન દરમિયાન પોતાના કાર્યના સીદા ફળ લેવા કે ચાખવા નથી પામતા. પણ ડૉ. પામર એમાં અમવાહરણ હતાં પોતાના વાવેલા બીજને ઉગતા અને વૃક્ષને ફાળતા કુલતા લેવાને તેઓ નશીબદાર બન્યા હતાં.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં તેઓ આવ્યા પછી ચાર વરસ ગાઠ અહીં ના બીન-ગોરાઓની કેળવણીમાં તેઓએ રસ લેવા માંડ્યો હતો અને પરીણામે તેઓએ બીન-ગોરાઓ માટે યુનીવર્સિટીમાં કલાસો શરૂ કરવાની જીએશ શરૂ કરી હતી. અથાગ મહેનત પછી તેઓ તેમ કરવા સફળ થયા હતાં. ૧૪ વિદ્યાર્થીઓ સાથે તેમને તેમનું આ નવું કાર્ય શરૂ થયું હતું. આજે તેમના જીવનના અસ્ત સમયે તેઓ લેઈ શક્યા હશે કે તે કાર્યને પરીણામે દર વર્ષે ૪૦૦-૫૦૦ વિદ્યાર્થીઓ તેનો લાભ ઉઠાવે છે. અને અમને, ખાતરી છે કે તે જોઈ તેમને સંતોષ વારી વિદાય લીધી હશે.

આપણે સંજ્ઞાને જ બહુ મહત્વ ન આપીએ. ખરું મહત્વ એમની હિંમત અને ધીરજને આપણું જોઈએ, જે હિંમત અને ધીરજથી બીન-ગોરાઓના સવાલો માટે જ્યારે જ્યારે આ દેશના કાયદાઓ તેમના વિકાસમાં અડચણ રૂપ જણાયા હતાં ત્યારે ત્યારે તેમને પોતાનો મક્કમ નીકર વિરોધી અવાજ હમેશ જાહેર કર્યો છે. તેઓએ એ પણ આપણને બતાવ્યું છે કે તેમને મનુષ્ય માત્ર માં શ્રદ્ધા હતી.

એવાની એ શ્રદ્ધાને આજે આપણે સફળ થતી જોઈએ છીએ. એમના ૧૪ વિદ્યાર્થીઓમાંથી આજે કેટલાક બીન-ગોરાઓના આગેવાન બન્યા છે અને તેઓએ લડત શરૂ રાખી છે. અને તેમ કરી કેળવણીને દીપાવી છે. આજે જો યુનીવર્સિટીમાં ઇલામદાપણું ઠાપલ કરવા માં ન આવ્યું હોત તો કદાચ દક્ષિણ આફ્રિકાનો સવાલ આ દેશ માંજ ઉઠેલી શકાયો હોત.

ડૉ. પામરનું જીવન કાર્યજ એમનું સ્મારક છે. જ્યાં સુધી આ દેશમાં સ્વતંત્ર યુનીવર્સિટીઓ હશે ત્યાં સુધી તેમનું સ્મારક અમર રહેશે.

તેઓએ એ પણ આપણને સિદ્ધ કરી બતાવ્યું છે કે, જે કાયદો ખ્રીસ્તી ધર્મનો ગણાય છે તેજ કાયદો વ્યકતીઓની સ્વતંત્રતા ઉપર હુમલો કરનારો બન્યો છે.

આજે આ મહાન આત્માના વિદાયથી આપણને થતી દુઃખદ ખોટમાં આપણે જે વસ્તુઓથી પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન મેળવી શકી એ છીએ. એક એ કે, તેમને પોતાનું લાંબુ જીવન અન્યાયનો વિરોધ કરવામાં ગાંજી અને જીવન સાથે કહ્યું. અને બીજી એ કે, જીવનની અંતિમ ઘડી સુધી કચકાયલાઓનો સાથ છોકરો નહોતો. આજે આપણે એ જોઈને આનંદ યાચ છે કે તેમને લીધે આજે ઘણા બીન-ગોરાઓના જીવન ઉત્તત થયા છે. અને તેઓ પોતાની કેળવણી વટે પોતાની કેમગી ઉત્તતી સાધવા મથી રહ્યા છે.

તે મહાન આત્માને આપણે આપણી શ્રદ્ધાજલી આપતા ચીર શાંતી ઇચ્છીએ.

પંડીત નહેરુની અધીજ સાથે પહેલ-વહેલી સુલાકાત લખતી કોંગ્રેસમાં ૧૯૧૬માં થઈ હતી. ત્યારબાદ તેમને અધીજને પોતાના ગુરુ બનાવ્યા હતાં પહેલા તો તેઓ અધીજને મળીને નિરાશ થયા હતાં. દક્ષિણ આફ્રિકા ના અધીજને કરેલા સત્યાગ્રહ વિષે એમને ધણુંજ માન હતું પણ એમને અધીજના વિચારો રાજકીય વિચાર ન લાગ્યા. પણ ત્યારબાદ અધીજનો ચમત્કારજનો સત્યાગ્રહ જોઈ તેમના મનમાં શ્રદ્ધા અને આદર ઉત્પન્ન થયા.

એમને માટે એમ તો કાંઈ દિવસ ન કહેવાય કે તેઓએ એમના ગુરુનું શિક્ષણ મહત્વ ક્યું નથી. એમને પોતાની એક ચોંપડીમાં એમ લખ્યું હતું કે “અધીજને આપણે જે કાંઈ શીખ્યું છે. એમનું ચોક્કસ આપણે ચૂકવ્યું કરી શક્યા છીએ અટે ધણી વખત તો કાંઈજ ચૂકવ્યું નથી કરી શક્યા.....”

આજ સુધી પંડીત નહેરુ જ્યારે સેવાગ્રામની યાત્રાએ જાય છે. ત્યારે તેઓ આપણની ઝુપડીમાં જઈ પ્રેરણા મેળવે છે. આમાજ એમની મહાનતા છે કે, એક મોટા રાજદારી પુરૂષ હોવા છતાં આ રીતે પોતાની સાદાઈ બતાવતા તેમને સંતોષ નથી થતો.

આપણે ધ્યા જણીએ છીએ કે અધીજને કહ્યું હતું કે, “જાત મહેનત અને પરસેવાની જ રોટી આપણે ખાવી.” આપણે એ પણ જણીએ છીએ કે આજે આ ઉપદેશને કેટલી દૃઢ સુધી ગણકારવામાં નથી આવતો. ઘણા લોકો બીજાની મહેનતની રોટી ખાવાના રસ્તાએ સોધી કાઢે છે અને સ્વાભાવીક રીતે જે લોકો જોરાવર છે અને વધુ અકલબાળા છે તેઓ એશ આરામ લેખવે છે અને જે લોકો નખળા અને ઓછી અકલબાળા છે તેઓ મહેનત કરે છે.

આ વસ્તુથી પંડીતજને ધણું દુઃખ થયું અને તેથી એમને પોતાની શ્રીમંતાઈ બચો સંસાર સુધી સાદાઈ અપનાવી સત્યાગ્રહમાં પડ્યા. એમના સુવાન અવરથના અમુક ૧૨ વરસો એમને જોડની અધારી મોટડીમાં કાઢ્યા. પણ કંઈ આ વસ્તુ આપણી વચ્ચે છે અને એની ચોંટા એમને ધણી છે.

આ બધાની ઉપરથી આપણે એમ નહી માની એમનું કે એમને જીવનની નાની ખાખતો માટે વખત નહીં મળતો હોય. તેઓ જેટલા મંબીર છે એટલા જ રમતીયાળ છે. મને એક કિસ્સો પાઠ આવે છે જ્યારે હું મારા સ્વ. મહા સાથે વિસ્કીમાં હતો. ત્યારે

તેઓ રાખજને મળવા આવ્યા હતાં. મારા કાકાના મહાનમાં લીફ્ટ ન હતું અને જે માળ ચઢવાના હતાં. પંડીતજ એ મારા કાકાના નાના દીકરાને ચેલેન્જ કરી કે એમની સાથે આ સીડીઓ ઉપર ઠોડીને જવું. પંડીતજ એ મારા કાકાના દીકરાને હરાવ્યો હતો. બીજો દીકરો એ હતો જ્યારે મારા માતૃશ્રી અને કાકી થોડોક વખત પડેલા એમને મળવા ગયા હતાં ત્યારનો એમને જોઈને તેઓ એટલા રાજ થયા હતાં કે એમને બનેના ખબા ઉપર હાત નાંખીને એમનું જોર ચકાસવા માટે લટકી રહ્યા હતાં.

એમનો આ સ્વભાવ બીજા રાજદારી પુરૂષોથી તેમને જુદા તારે છે. પ્રથમ એમને લાંબુ આપણ્ય બહે એવી મારી પ્રાર્થના છે.

દ. આ. અને યુ. એસ. ના નેતાઓની ફેરબદલી

સી. ફ્રેન્ક એસ લુસર જેઓ ગમે વરસ આ દેશની સુલાકાતે આવ્યા હતાં. સુલાકાતની તેઓની યોજના હતી એ કે અમેરીકા અને દક્ષિણ આફ્રિકાં વચ્ચે નેતાઓની ફેરબદલી કરાય તો વાતાવરણ ધણું ચોખ્ખુ થાય. આ યોજના સુજળ હવે સાથી પ્રથમ સ્ટેબનજોશ યુનીવર્સિટીના વાઇસ ચેન્સલર યુ.એસ. જવાના છે. તેઓ કચ રીફોર્મ ચર્ચના સભ્ય છે અને વિદ્યાર્થીની પ્રમતીમાં ધણો ઉડે રસ ધરાવે છે. તેઓ અમેરીકામાં જઈ ત્યાંના સવાલો નો અને વિદ્યાર્થીઓનો અભ્યાસ કરશે. ત્યાંથી પ્રથમ દક્ષિણ આફ્રિકામાં આવનાર મા. અને મીસીસ કાટર છે. મા. કાટર ડીમેકેટ ટાઇમ્સના તંત્રી છે તેઓ ચાર માસ માટે જાન્યુવારીમાં અહીં આવશે.

મા. લુસર માને છે કે આમ ફેર બદલી કરવામાં અમેરીકાને સાથ આફ્રિકાના સવાલોનો અંતુભવ પૂર્વક અભ્યાસ કરશે અને તેના નીકલના રસ્તા જોખરો અને અમેરીકાને પોતાના પ્રશ્નો કેવી રીતે હોલે છે તે દક્ષિણ આફ્રિકાના નેતાઓ જોશે અને વિચારશે. ૫૦ નેતાઓની ફેરબદલી કરવાનું કાલ યોજવામાં આવ્યું છે. ૧૯૫૮માં ૧૨ અમેરીકન અને આફ્રિકન નેતાઓની ફેરબદલી થશે. આ નેતાઓ સહ કહેંજ આવશે. આથી તેઓ અમાજ માં બળશે અને ધણા અનુભવો મેળવશે. નેતાઓમાં પ્રેસિડેન્ટ, તંત્રી યા, વેપારીઓ વિગેરે હશે.

ચીફ લુથુલીની નહેરુને અંગૂલી

(અમારા ખાસ ખબરપત્રી તરફથી)

નેહરુની સમજૂતીના ભારત યુવક મંડળે તા. ૧૪-૧૧-૫૮ના વડા પ્રધાન નહેરુની ૬૨મી જન્મ જયંતી ઉજવી હતી. જન્મજયંતીમાં માનનીય વહતાએ ચીફ લુથુલી અને મી. પેટ્રીક ફાનરેન્સમન જેઓ મેલબોર્ન પ્રેરિંગના માણ કોન્સલ જનરલ છે, તેમજ શ્રી નાનાભાઈ છીતાભાઈ અને એડવોકેટ લુથુલીયા, વિગેરે હતા. શ્રી રામલાલ નાનાભાઈ છીતા પ્રમુખ સ્થાને હતાં. પ્રમુખે જવાહર લાલજીને દીર્ઘાયુ ઇચ્છી મી. પેટ્રીકને બોલવા બિનતી કરી હતી. તેઓએ જવાહરલાલજીને ખાંધીજના ખરા વારસ અને ચાંતીદત્ત તરીકે જાળખાવી જણાવ્યું હતું કે; આ દેશના ધણપણ સામે તેઓ જોરદાર ઝુબેંસ ઉઠાવે છે. અને તેમ કરી આ દેશના ખરા હિતેષુ તેઓ પુરવાર થયા છે. તેઓ ખૂબ પેટે આડ લેવા રહી બધા માટે પ્રેરણારૂપ બન્યા છે.

ત્યારબાદ ચીફ લુથુલી બોલ્યા હતાં તેઓ એક એક શબ્દ તેણી તેણીને અને હૃદયના ઉડાંજુમાંથી બોલતા હતા, દુન્યાની કચડાયલી પ્રજા માટે અને ખાસ કરી આફ્રિકાના મરીમ લોકો માટે, એમના દીલમાં હોળી જળા રહી છે, એમ રજૂ જણાવું હતું. તેઓએ કહ્યું કે પડીત જવાહરલાલને પુખ માનું છું. અને ભારતનો યુક્તિ સંક્રમ, આ દેશની આઝાદીની લડત માટે મારો આદર્શ છે. ભારતે ૧૯૩૭માં જુનીયર નહેરુના પ્રમુખ પદે લાહૌરમાં મળેલી કોંગ્રેસમાં નહી કહ્યું હતું, કે સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા એ હવેથી અમારું ધ્યેય છે. અને તેને મહત્તમપણે વળગી રહી પાણું ને પૂર્ણ કહ્યું, એજ પ્રમાણે આ દેશમાં થવાની જરૂર છે. માત્ર દરવેચી કાંઈ ન મળે, સ્વનાતમક કાર્યો થવા જોઈએ હોઈમાં તે થયા હતાં. જ્યાં પણ પ્રજા ઉપર આદત આવે ત્યાં જવાહરલાલ અને તેના સાથીઓ દોડી જતા, આસ્વાચન આપતા, મદદ કરતા ને તેમને સુખી કરવા પોતે દુઃખ ઉઠાવતા. વિશ્વની ચાંતીના સાચા અને ચોટા દુત જવાહર લાલ છે. તે માત્ર હોઈના જ નથી તે આફ્રિકાના પણ છે. આખી દુન્યાના છે. આપણી લડતમાં એમને સહકાર અને સાથ મળ્યા જ કરે છે, દુન્યામાં એક પણ માનવી આઝાદી વિના રહેશે ત્યાં સુધી નહેરુ જ્યાં ને કદી બેસવા ના નથી.

સહકાર અને ચાંતીથી કહ્યુંમાં કહ્યું કોવડાના ઉકેલો લાવી શકાય છે, જે આદેશ દુન્યાના કચડાયલા લોકોને આને મી. નહેરુ આપી રહ્યા છે. ખજવાન રાજ્યોને પણ એમની એજ સલાહ છે, આપણે સૌજી ભારતની પ્રતિષ્ઠાથી અનેક બોધ પાઠો લેવાના છે, અને તેજ રીતે આપણે આપણી આઝાદી જેળની શકીયું. તેમાં જરાએ શકા નથી, અહિંસાનો રસ્તો એજ સાચો રસ્તો છે. અને સૌએ સાચે મળી સહકારથી કાર્યો કરવાં જરૂરી છે. તેજ રીતે આપણી બધી કોંગ્રેસો મળાને કાર્યો કરે છે,

એમાં કેટલાક સંકુચિત વિચારવાળા પણ છે. ખીજા સાથે રહેવાનું તેમને મંજૂર નથી, પણ એ તો તેમના માત્ર વિચારો જ છે જે પરિસ્થિતિનો પરિચય થતાં પલટાય જશે. અહોની નેશનાલીસ્ટ સરકારની એપાર્ટહેડ પોલીસી ની થોડી અસર એમને યમોલી જણાય છે. આફ્રિકન રાષ્ટ્રવાદના નામ નીચે સંકુચિત જાતીવાદ ઉભો કરવો એ જુલિમાનોને પોષાય તેજ નથી, તેથી થોડા વખતમાં જ ખણું ઠીક થઈ જશે. આ દેશની એપાર્ટહેડ પોલીસીને તો આપણે દરાવવી છે એટલુંજ ખસ નથી પણ હ શીટથી એ ઉડાં ખાડામાં ડાટી દેશું ત્યારે જ સૌ કોઈ સુખી થશે, ત્યાં સુધી ન તો કચડાનારા કે કચડનારા, ને ચાંતી મળશે.

આપણે સૌ કોઈ જણીએ છીએ કે, ઇન્ડીઆ ઉપર પરદેશી રાજ સત્તા હતી, અને તે સત્તા નાની નહતી. ખીટીરા જવા સમર્થ એપાપરની તે સત્તા હતી, એવી ખજવાન સત્તાને વચર હથિયારે દરાવી દીધી, તેમને દેશ છોડી ચાલ્યા જવાની ઘોસણા સુધાવી દેવામાં આવી, અને એમને તેજ પ્રમાણે કરવાની દરજ પડી. આ બોધપાઠ આપણે લેવાનો છે, એવી ચાંતી અને સંગઠ્ય જેળવવાના છે કે, આપણે એવા થયું ત્યારે ઇન્ડીની તાકાત નથી કે આપણને દખાવી, રીખાવી, અહોથી, તહી, દોરવા કરે, અને દેશ આપો એક વિચાળ જેલખાનું જેવો આપણે માટે બનાવી રાખે

કોઈના ઉપર તીરસ્કાર વરસાવવાની કે દેશ રાખવાની જરૂર નથી, કાળા ઘોળા, ઘઉંવણા, બધાએ હળી મળાને રહેવાનું છે. આ દેશમાં સારી તક છે, બધા સુખચેનથી રહી શકે તેમ છે, જરૂર છે માત્ર થોડા મોલી લોકોએ પોતાના લોભ જોહા કરવાની, ને ખીજાઓ પણ આપણા જેવાજ મતુ ધ્યેય છે એટલું સ્વીકારવાની. આપણે સાચે રાહ ચાલશું તો એક દિવસે એ પણ એમને સમજાઈ જશે. અંતમાં તેઓએ પડીતજીને અંગૂલી અર્પતા તંદુરસ્તી અને દુન્યાના બલા માટે

લાંબી હાંડગી ઇચ્છી વ્યાખ્યાન પુરુ કયું હતું.

હિસિયુ આફ્રિકાની કચડાયેલી પ્રજા માટે શ્રી નહેરુએ અને હોઈ ને યુને માં અને ખીજો જ્યાં જરૂર પડે ત્યાં, વખતો વખત અવિરતપણે લડત ચલાવી છે, તે બદલ ખુબ આભારની લાખણી ચીફે બ્યક્ત કરી હતી. કેટલાક જુલિમાન અને શક્તિશાળી લોકો છતાં પોતાના સ્થાપિત હિતો જોખમમાં આવી પડવાની ખીજે, સેવા કાર્યોમાં જોડાતા નથી તેમને સીમકા આપતાં ચીફ લુથુલીએ જણાવ્યું હતું કે આવાં સ્થાપિત હિતો ને હું યુલાગી ના સ્થાપિત હિતો તરીકે માનું છું, તે જેટલાં વહેલાં દખાવી દેવાય એટલું સૌને માટે સાઈ જ છે.

શ્રી નાનાભાઈ છીતાએ કહ્યું, મહાત્મા માંધીજીએ કહ્યું હતું કે હોઈની ગાદીમાં વિશ્વની આઝાદી સમાજેલી આ

છે. ભારત યુકત થશે ત્યારે ખીજા દેશોપણ એક પછી એક સતત થઈ જશે. આને આપણે તે જોઈ રહ્યા છીએ, ભારત પછી બમો, ત્રીજો, ઇન્ડોનેશીઆ મલાયા, ને એશીયાના ખીજા બધા દેશો સતત થઈ જયા. આફ્રીકામાં પણ ઉત્તરમાંથી દેશો આઝાદ થવા લાગ્યા છે, મધ્ય પૂર્વમાં એજ થઈ રહ્યું છે, આ રીતે હોઈ, મહાત્મા માંધીજી અને જવાહરલાલ તથા સાથીદારો વિશ્વની યુક્તીના શીરસ્તા બની ગયા છે. એડવોકેટ જુલ જુશીઆએ શ્રી જવાહરલાલજીની રાહબરી દેશ હોઈ કરેલી સુંદર પ્રગતિનો ચીતાર આપ્યો હતો, અને તંદુરસ્તી તથા લાંબી હાંડગી ઇચ્છી હતી.

જુકકોપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્નસ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળો :

આર. વીકુલ
૧૨ બાર્કલી આર્બેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર કાયગોનસ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, નેહાનીસમર્ન, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

વાલમનો વિરહ

(સ્વનાર : વી. જ્યોતી પી. દીયારામ)
પીટરમેરીટજબર્ગ.

એવડી લુલનાં કરને હો જડેનડી
દીલડાંનાં જાન નાં દેને છરે...

ઉરની આ અંતર વેલડી સાહેલડી
અમૃત રસે સોગળે છરે...

અમૃત કોરા ભમાં હેયે ચડે સાહેલડી
પુરાન પીધા પીવાયા છરે...

નખન અંજનીયા અંજ્યાં સાહેલડી,
કીકીએ કાજળનાં પહેંચ્યાં છરે.

આને ચાંદલીયો ચમકે સાહેલડી,
શરદ ચાંદની જોષ ખજતી છરે.

રંગ અંગ બધું હેયે સાહેલડી,
અંગે જોખનીયું ડલકે છરે...

કાજળશી અમાસરજની મુઝવે સાહેલડી,
આશા નિરાશે હું જુરતી છરે.

અધરે અમૃત સુકાયાં સાહેલડી,
વિલાખા માલોનાં તુર છરે...

બેગે અમુ અમી વહેતાં સાહેલડી,
વિરહનાં તાપે ખજતી છરે...

સોચન સોચનું મનડે ધીરવું સાહેલડી,
વિરથ તપો મેં આદર્શો છરે.

દારે તોરથ બાંધ્યાં સાહેલડી,
આંગણે નવને પા ધવોં છરે.

દિવડા અજવાળા દીવનાં સાહેલડી,
જલે (જ્યોતી) જીવનસાથી કાગછરે.

મધ હોલી આવી દિવાલી સાહેલડી,
હજમે ન વાલમ પલામાં છરે.

મારું હિંદનું દર્શન

શ્રીમતી સુશીલા ગાંધી

(મયા અઠ્યા માધુ)

જેમ વડા પ્રધાનને ગાંધી કુટુંબને નાતે મળી તેવી જ રીતે વડીલ તરીકે રાષ્ટ્રપતિ રાજેન્દ્ર પ્રસાદને નમન કરવા તેમની પશુ યુલાકાતે અટક હતી. સાદા સિદ્ધા અને પશુ લાભિક સહુ પુરૂષ વાપસરોય રહેતા હતા તે મહેલમાં રહેલા જોતા એ ઘણું વિચિત્ર આંખને લાગ્યું. પણ પહેલી નજરે જ ભણે રાખ જનક જેમ મહેલમાં "રામદેશ રહીત" રહેતા તેમ આપણા રાષ્ટ્રપતિ પણ રહેલા જણાયા. તેમનું ચાંદુ શરીર ભણે આ રાજને બોલે માંડ માંડ ઉપાકરું ટોપ એમ પણ લાગ્યું.

તેમના બેસવાના કમરામાં બપોરે અમે અવા લારે તેઓ ધોતીનું લાંબો કોટ અને ખાદીની ટોપીમાં એક સોફા પર બેઠા હતાં. અમને આવકારતાં તેઓએ રમીત વેચું. કોટુંબીક અપરો ઉપરાંત માઈ તથા મીસીસ દેવદાસ ગાંધી તું કેમ ચાલે છે, શું કરીએ છીએ, બાળકો કેમ છે, વિગેરે અપરો વડીલને નાતે ઘણા ગંભીર બાવે પુછ્યા. તેમના સોફાની એક બાજુ સુવર્ણ અક્ષરે લખાયેલા એક હોદી દુકો કેમ કરી લટકાવવામાં આવ્યો હતો.

હારીએ ન હિંમત,
પ્રિસારીયે ન હરીનામ
જલુ વંધી રાખે રામ
વહુ વિધી રહિએ.

આ દુકો તેમના માનસની આરસી છે. વાત વાતમાં તેમને જણાવ્યું કે, "તમને મળતાં બાપુ પ્રુપ માદ આવે છે. મારો કરતા નાના ગણીલાલ અને દેવદાસને આ દુનીયાની રખ ભેતા ભેવા એ દુ:ખ કર છે. પણ ચેભો દેવો (ઉપલા હોદા તરફ આંખલી ચીંધી) મને બળ આપે છે અને તમને પણ આપશે." આટલું બોલતાં તેઓ પ્રુપ ગળગળા થયા હતાં. પછી અમે બોલન શુદમાં મયા અને તેમના કુટુંબ સાથે બેસી બોલન લીધુ. આફ્રિકા વિશે તેમની સાથે પણ વાતો ચર્ચ હતી. તેઓએ મને કહ્યું, તમારે દેવરખાઈને મળવું અને તેમની સાથે આ વિશે વાતો કરવી.

તેમની સુચના અનુસાર હું દેખર બાઈને મળી હતી. તેમની સાથે સમજમ એકાદ કલાક આફ્રિકા વિશે અને આ વર્તમાન પત્ર વિશે વાતો કરી. બધું સાંભળીને તેઓએ મને સલાહ આપી કે જીવ યલાવવું હોય તે ત્યાંની રશનિક મદદ તમારે મેળવવી જોઈએ. અને રયાનીક મદદ ન મળે

તો માનવું કે છાપાની પ્રબને જરૂર નથી અને તો પછી વખર જરૂરી બોલે ભોઠાપર કાદવો જોનો કરીો અથ નથી. અહીંથી અને મદદ શું મોકલી શકાએ? આ કોઈને આવવું તો દેતા જ નથી? હા! નાણા મદદ મોકલાય પણ એ પૂરતી નથીને! શીનીકસ સંરથા વિશે વાત કરતાં તેઓએ કહ્યું કે, સંરથા વેડકાઈ ન જાય એ જોવાનું રહે છે. જ્યાં સુધી દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારની નિતી રંમબેદ વાળી છે ત્યાં સુધી તો બાપુનું રમારક એ જુમીમાં કરવું ચોગ્ય નથી જ. રંમબેદ દુર થાય પછી જ વિચારાય છતાં હું અને જે બધી હકીમતો તમે આપી છે તેની ચર્ચા ગાંધી ટ્રસ્ટની મીટીંગમાં કરીય અને નિર્ણય જણાવીશ. શી. દેખર પણ સાદા સિધા અને નમ્ર જણાયા. મને વાત વાતમાં તેઓએ જણાવ્યું કે; "જે ભોઠાએ ગાંધીજીની જન છાપા નિચે શિક્ષણ લીધું હતું તેઓ જ આજે અબલે રસ્તે ચઢી મયા છે તો અમે બીબલ ઠોણી પાસે આશા રાખીએ? અને પરદેશમાં ઠોણે પ્રચાર કરવા મોકલી શકીએ? કિર્તીની કાલસા પ્રુપ પ્રબળી ઉઠી છે. "ત્યાગીને ભોમવી જણોનો મંત્ર જુસાયો છે." અને હવે "બોળીને લાગી જણો." તે માત્ર કાલ તો સ્વિકારાયો છે.

તેમની યુલાકાત પછી મોરારજી દેશાઈ રાજકુમારી, જનકીબેન બજાજ, સુચીતા કૃપલાની, આરેલાલ નાયર સુશીલા નાયર વિગેરેની યુલાકાતો પણ લીધી. હું કિલ્હી હતી ત્યારે દેવદાસ ભાઈની પ્રથમ વર્ધાને પ્રસંગે હતો. તેમની વર્ધાને પ્રસંગે, "હોંદુરયાન ટાઇમ્સ" તરફથી એક "દેવદાસ રકોલરટીપ" જરનાલીકપ થીખરા મારે શર કરાઈ અને હોંદી પ્રચાર સભામાં તેમના હોટાનું અનાવરણ વિધી કરાયું. આ બંને સભાઓમાં પછાને મળવાનું થયું

મુંબઈમાં આનંદ બઝાર પત્રીકાના સંચાલકોને અને બીબલ બે ત્રજુ છાપા ના સંચાલકોને મળી હતી. અહીંના બજારોને લાં વધુ મદદ આપવા વિશે ખાસતો તેઓ સાથે વાત કરવામાં આવી હતી.

આમ મારી હોંદની યુલાકારી પૂર્ણ કરી તા. ૨-૧૦-૫૮ની રાતે હોંદનો ધીનારો મે ઊડયો.

(સંપૂર્ણ)

વિશ્વશાંતી અને સમજદારીને પોષવું બાળ કૃતિઓનું પ્રદર્શન

અમેરીકામાં એક 'અનોખું' કલા-પ્રદર્શન દુનીયાને પ્રવાસે નીકળ્યું છે. તાજેતર માં આ પ્રદર્શનનો પહેલો યુકામ વોર્ષોગટન ખાતે પડયો હતો. આ પ્રદર્શન બાળકોની કલાને આંતરરાષ્ટ્રીય ઉત્સવ છે. અમાં ૧૦૮ દેશોનાં તરજુ કલા-કારીની ચીનકૃતિઓ રજુ કરવામાં આવી છે.

આ પ્રદર્શનનો ઉદ્દેશ 'કલાં ખાતર કલાં' કરતાં ઘણો વીભેય છે. દુનીયા ના બાળકોને પોતપોતાની કલા વડે એકબીબલ જોડે બોલતા કરીને વીસ્વશાંતી અને સમજદારી કેળવવાનો આ પ્રદર્શનનો ઉદ્દેશ છે.

પ્રદર્શનનો ઉદ્દેશ

"બાળકોને આને એક બીબલને જોળખતાં શીખવશું તો આવતી કાલ નાં પુખ્ત નામરીકોને સમજદારીનું શીક્ષણ આપું મજારો. એ આવતી કાલનો નેતાઓ બનરો, જેઓ શીક્ષણ, બ્યાપાર વલિવદતંત્ર અને સર્વ સારિકૃતીક ક્ષેત્રોમાં નીતીનું ઘડતર કરરો."

દસ વર્ષથી દુનીયાભરમાંથી બાળકો ની કલાકૃતિઓ એકઠી કરનાર ડો. રોપ મીબર આ પ્રદર્શનનો હેતુ ઉપર મુજબ વર્ણવે છે.

ચીલ્ડ્રન્સ યુનાઇટેડ વર્લ્ડ ઇન પીસ ફાઉન્ડેશન નામની સંસ્થાની સ્થાપના મીલરે શીલાઉદ્દેશીઆ ખાતે કરેલી. એમણે આજ સુધીમાં ૧૫૦૦૦ થીય વધારે કૃતિઓ એકઠી કરી છે. આ સંગ્રહને હવે તેઓ દુનીયા આખીના "રાજમગો અને ગલીઓમાં" ફેરવવા માગે છે.

જાહેર ઉપવનમાં

આ કલાસંગ્રહનું વોર્ષોગટન ખાતેનું

સર્વપ્રથમ પ્રદર્શન સહેરના જાહેર ઉપવનમાં ચોલવેલું. આ પ્રદર્શને અહીં આવનારાં બાળકોને ચીત્રો દેરવા માટે ની સામગ્રીઓ વીનામૂલ્યે આપવામાં આવી હતી અને એમને મનપસંદ વિષયો ઉપર ચીત્રો દેરવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું.

આમાંના કેટલાંક બાળકોએ પોતે દેરેલાં ચીત્રોનું વિખતવાર વર્ણન આપ્યું હતું. પણ એક બાળકે ચીત્ર નો વિષય જણાવવાની જ ના પાડી હતી. એણે કહ્યું હતું કે એટ યાત બાબત છે.

પ્રદર્શનમાં રજુ થયેલાં ઘણાખરાં ચીત્રો બાળકોની આસપાસનું શેલ'કું જીવન રજુ કરે છે. નાઈજીરીયાના ૧૩ વર્ષના એક કીશોરે પોતાના માંમ નું દ્રશ્ય આલેખ્યું છે. બાઝીલની એક ઊઝરીએ "પુષ્પોની સ્મશાનયાત્રા"નું રંમ-બરપુર દ્રશ્ય રજુ કયું છે.

(યુ. એસ. આઇ. એસ.)

ડો. પાલમરનું અવસાન

ડો. મેચલ પાલમરનું તા. ૧૬-૧૧-૫૮ ના ઉજળના તેમના ઘરમાં ૭૯ વર્ષની વયે અવસાન થયું છે.

ડો. પાલમર બીન ગોરા વિલ્હાર્થી જાને હમેશા મદદરૂપ રહ્યા હતાં. તેમના વિદ્વતા બધાં સંશોધનો વિલ્હાર્થી જાને હમેશા મદદરૂપ થતાં. યુનીવર્સીટી ઉપરાંત બીન-ગોરાઓની સાંમાજિક અને રાજકીય પ્રવૃત્તિમાં તેઓ હમેશા સાથ આપતાં રહ્યા હતા. ઈન્ટરનેશનલ કલ્ચર, રેસ રીલેશન્સ વિગેરે સંરથાઓને હમેશા સક્રિય સાથ આપ્યો હતો.

ડો. પાલમર થોટનમાં જન્મ્યા હતાં. તેઓ વિખ્યાત ભેખક તથા તત્વચિંતક બનાઈ શોના મિત્ર હતાં. યુનીવર્સમાં તેઓ ૧૯૩૪માં આવ્યા અને અર્થશાસ્ત્રના કોલેજના લેકચરર તરીકે તેઓએ કામ શરૂ કયું અને ૧૯૩૮થી બીન-ગોરાઓના કલાસો શરૂ કરી તેના લેકચરર બન્યા. અને એ શરૂ થતાં ૧૪ વિલ્હાર્થીઓના બીન-

ગોરા વિભાગના તેઓ ડાયરેક્ટર નીમયા. આને એ વિભાગમાં ૫૦૦ ઉપરાંત વિલ્હાર્થીઓ ભણે છે. નાટાલ યુનીવર્સીટીએ એમને શીલોસોફીના ડોક્ટરની પદવી અર્પણ કરી હતી. ઉલ્લા પાંચ વર્ષથી તેઓ નિવૃત્તીમ્મ જીવન માળતાં હતાં.

"ઇન્ડિયન ઇન સાહિય આફ્રિકા" નામનું તેઓનું અભ્યાસપૂર્ણ પુસ્તક પ્રસિદ્ધ થયુ છે.

શાણી આ જે કાઈ પુસ્તકને કહે છે તેમાં સાકર બેળવે છે; અને પુસ્તક જાને જે કાંઈ કહે છે એમાંથી એ સી નિમક કાઢી નાખે છે.

મરૂડ પુરાણુ કહે છે; જાન માનવી ને પ્રમાણિક સુશીલ અને સમાજમાં પ્રિય બનાવે છે. વિદ્યાના પ્રતાપે માનવી રવળનો અને મિત્રોની સ્થિતિ સુધારી શકે છે. જાન પવિત્ર છે. જાન હિન માનવી પશુ સમાન છે.

પરીક્ષા સંબંધી કેટલાંક સૂચનો

(લેખક ઠાંતિ મહેતા (આમચકના)

(શિક્ષક : શ્રી ગાંધી ભારત વિદ્યાલય, જોડાનીસબર્ગ)

રા ટ્રેનીંગ કોલેજના છવન દરમિયાન પરીક્ષા લખતી વેળા, કેટલાંક લક્ષમાં રાખવા જેવાં સૂચનો, અમારા ઉપાચાર્ય શ્રી. ન્યેન્દ્રભાઈ ઝવેરીએ યાદ કરાવેલાં, તે અમને સહુને લાભી વ્યવસ્થામાં મળી પડ્યાં હતાં. તેમાંનાં કેટલાંક યાદ રહેલાં સૂચનો ઉપરાંત અહીં પરીક્ષક તરીકે મેળવેલા અનુભવ પરથી મને એમ લાગ્યું છે કે જે સૂચનો અહીંનાં બાળકો પશુ લક્ષમાં રાખી પરીક્ષા લખે તે તેમની લાભી સુવિધા દુર થાય અને પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ બનવાને સહાયક નીવડે એમ છે.

(૧) પ્રથમ તો 'પરીક્ષા' શબ્દનો 'કાઠ' બાળકમાં પેસી જાય છે, તે દુર કરવો જોઈએ. "હું વાંચીશ અને પાસ થઈશ. પરીક્ષા કાઠ મારી નાખવાની નથી." એવી ઠાંતિ અને આત્મવિશ્વાસ દરેક બાળકે મેળવવો જરૂરી છે.

(૨) બાળકે મનરાઈ ન જતાં પોતાના અભ્યાસ પ્રમાણે થોડો સમય રાત્રે અને થોડો સમય સવારે વિષયનાર વાંચવાનું શરૂ કરવું. પુનરાવર્તન કરતી વખતે ગ્રુપ્પ દર્શકોને ખાસ લક્ષમાં રાખવી. મોઢે કરવાની ટેવ ન રાખવી પણ સમજી પુસ્તક વાંચવું.

(૩) પરીક્ષાનો વિષય લખતાં પહેલાં વિદ્યાર્થી પાસે નીચેનાં સાધનો હોવા જરૂરી છે :

સાધનો

(ક) પ્રકાશિત સાહીવાળી પેન, બોલ-પેન કે પેન્સિલ. (ખ) કુટ પટ્ટી (ગ) લાલ સાહીવાળી પેન કે બોલપેન (ઘ) બ્લોટીંગ પેપર (ચ) ઉત્તર પત્રો નીચે મુકવા લગભગ ૧૦" x ૧૫"નું એક બ્લક પુસ્તક. (ઞ) રખર (જ) બની શકે તો ભેતજી રંગની પેન્સિલો કે કાઉન્ટરપેનો. (ઝ) જરૂરી ચિત્રો કે ખાસ દર્શકોનાં ખ્યાન દોરવા ઉપયોગી ચર્ચ શેટ

(૪) મને તે વિષયનું પેપર આવતા પહેલાં એકદમ લખવા બેસી ન જવું પણ ટેટલા પ્રશ્નો પૂછાયા છે, ટેટલા લખવાના છે, પેપર કાઠ કહાવું છે, ઇલાદિ જેવું અને જરૂરી સૂચનો નીચે લાલ સાહી કે મહાર દેખાઈ આવે એવી સાહીથી લીટી દોરવી. ફરીવાર પહેલેથી પ્રશ્નો એક બાનથી જેવા મોડો પછી જે પ્રશ્નો સારા આવડતા હોય તેવા પ્રશ્નો સામે યોગ્ય સાહીથી લીટી દોરો. આમ બે વખત વાંચી રહ્યા પછીજ લખવાની શરૂઆત કરો. સમય પહેલાં જોઈું કે મને તેમ લખી જી જવું જોના કરતાં પ્રથમ ટોચ મીનીટ બનાવી યોગ્ય ઉત્તરો આપવા એ પ્રુબલ જરૂરી છે.

(૫) બાળકે અક્ષર તેમજ યોગ્ય-આકાર તરફ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું, એમ કહી એ તો ચાલે. તેજો વેઠ ઉતારતા માણુમ પડે છે અને તેથી ઉત્તર પત્રો માં કાલાકુળી, છેકલાક, એક અક્ષર કાઠી તો બીજી મોઢો વગેરે જેવામાં આવે છે. તેથી પરીક્ષકને પ્રુબલ સુરક્ષેથી પડે છે. કેટલીક વાર ખરા લખાયેલા જવાબ પશુ આવા લખાયેથી તપાસવાના કે ખરાખરા અક્ષરના લેસિ યોગ્ય ન્યાય મેળવી શકતા નથી. આ

રીતે બાળક બેદરકાર થવાથી પોતે સારા ગુણો મેળવી શકતો નથી. કેટલીક વાર તે નાપાસ થવાની સ્થિતિ માં પશુ મુકાય જાય છે.

(૬) પેપર લખતી વખતે તમને આવડતો ઉત્તમ પ્રશ્ન સુંદર, સ્વચ્છ અક્ષરથી લખો. પછી જોનાથી ઉતરતાં. આથી પરીક્ષક ઉપર સારી છાપ પડે છે. તેથી તપાસવાનું ધોરણ આરું રહે એ સ્વાભાવિક છે. નિબંધ જેવો લાંબો અને મનનીય પ્રશ્ન કે એવો બીજો કાઠ પશુ અધરો પ્રશ્ન છેલ્લે લખવાનું રાખો તો સારું. જેથી તે પ્રશ્નને યોગ્ય ન્યાય આપી શકાય.

અણીન જેવા વિષયમાં દાખલામાં શું માગ્યું છે તે ખરાખરા વાંચવું પછીજ એક ચિત્રો દાખલો મશુવો. અણી રહ્યા પછી પાછો ખ્યાન પૂરુંકે તપાસી જવો. વળી બધા દાખલા અણી રહ્યા પછી એક પછી એક દાખલો તપાસી જવો. ક્ષેત્રજન જેવા દાખલામાં જરૂરી આકૃતિ દોરવી. વધુ સમય હોય તો બીજા દાખલાઓ પશુ અણી આવવા. આથી લાભ એ છે કે માગેલા દાખલા આમાંથી ભેદતા ગુણ ન મળતાં હોય તો અણેલાં બધાંમાંથી અધી કે આખા ખરા દાખલાઓ તપાસે તો વિદ્યાર્થી પાસ થઈ જાય છે. કેટલીક વાર માગેલા દાખલાઓમાંથી અર્થ શુદ્ધ થતાં ૯૦ ટકા જેટલા જ ગુણ મળતા હોય. પશુ પરીક્ષકને કીક લાગે તો અણેલા દાખલાઓમાંથી ખરા દાખલા જો જ તપાસે તો ૧૦૦ ટકા પશુ મળી શકે છે. ઇતિહાસ જેવા વિષય માં જરૂરી માંગે કે નકશાઓ દોરી બતાવવા. ભુગોળમાં જરૂરી નકશાઓ, ચિત્રો, બતાવવા, વિજ્ઞાનમાં વિષયને

અનુસરતું ચિત્ર કે જરૂરી પ્રયોગનું ચિત્ર દોરી બતાવવું. આમ કરવાથી વધારે ગુણ મળી શકે છે.

(૭) એક પ્રશ્ન લખી રહ્યા બાદ લાલ સાહી કે યોગ્ય સાહીથી લીટી દોરવી. પ્રશ્ન નંબર કે જરૂરી દર્શક, મધ્યલું, વગેરે લાલસાહીથી લખે અથવા તેમની નીચે લાલ સાહીથી લીટી દોરો. જેથી ઉત્તર પત્રની જરૂરી દર્શક તરી આવે અને સ્વચ્છ, સુધક લાગે.

(૮) માગેલા બધાજ પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખવા. (સમય હોય તો) આવડતા જ પ્રશ્નો લખી આવતા લણીવાર અન્યાય થાય છે. ઇ. ટ. એક પેપરમાં ૪૦% ગુણ મેળવવાના છે; તેમાં ૬૫ ઇરા ગુણના બે પ્રશ્નો રહેવા દો. તેનો અર્થ એ થયો કે પરીક્ષા લખનારને ૮૦માંથી

શુભ સુધાર

અમારા અભીનંદન અથા અંકના વિભાગમાં ડાહ્યાભાઈ ગોપાલજી કસવાકર છપાવ્યું છે તે કસવાવાળા વાંચવું અને તેમનું સરનામું. ૭૬ કોટડા સ્ટ્રીટ નહીં પણ ૭૬ કુટડી સ્ટ્રીટ છે.

૪૦ ગુણ મેળવવાના રહે છે. શુભેચ્છે લખેલા પ્રશ્નોમાંના એકાદ બે સાધારણ બોટા હોય અને તેથી તે પ્રશ્નોમાં ૫૦ ટકા ગુણ ન મળે તો પછી ૮૦ માંથી ૪૦ ગુણ ક્યાંથી મળે! અથવા દરેક પ્રશ્નને ૫૦% મળે એવો ન્યાય ન અપાયો હોય ત્યારે પછી નાપાસજ મવાય ને!

(૯) કાઠ પશુ જવાબ લખતા બ્યાકરણ અને તેમાંથી ખાસ કરીને વાક્ય રચના અને જોડણી તરફ બને તેટલું વધુ લક્ષ આપવું. વિચારી, લખાવીને પદ્ધતિસર જવાબ આપવે પશુ લખાવતા વિષયાન્તર ન થવાય, તે પશુ લક્ષમાં રાખવું.

(૧૦) ઉત્તરો લખતાં વિદ્યાર્થીએ પ્રુબલ ઉતાવળ કરે છે. પરંતુ તેમ ન કરતાં વિચારી સુંદર અક્ષરે લખવું. પશુ સમય જોઈો રહી અથો હોય અને લખવાનું રહી જાય એવી સ્થિતિ

હોય તો અંકપ રાખવી.

(૧૧) ઉત્તરો લખી રહ્યાં પછી જોડણી, વાક્યરચના કે વિચારથી દષ્ટિએ ખરાખરા છે કે કેમ, તે માટે પાછું વાંચી જઈ યોગ્ય સુધારો, વધારો કરવો. સમય પૂરો ન થયો હોય તો ફરીથી વાંચો જેથી તમેજ કરેલી શુદ્ધ તમેજ સુધારી શકશો.

પરીક્ષા લખતાં લખતાં બાળકેજે ખ્યાલમાં રાખવાં જેવાં કેટલાંક સૂચનો અહીં નોંધ્યાં છે. આ ઉપરાંત બીજાં જરૂરી લાગે તેવાં સૂચનોને પણ ખ્યાલ માં રાખી બાળકો પરીક્ષા લખશે, તે તેમને જરૂર લાભ થશે, એમાં જરૂરે સંશય નથી.

ત્રી નોંધ

આ બંને લખાણો દિવાળી પ્રસંગે છાપવા ગોઠવી રાખ્યા હતાં. લખાયું વધી જવાથી આને સ્થાન ન આપી શક્યા. ક્ષમા માગના સાથે દિવાળી વિતે હવે આપીએ છીએ.

દિપોત્સ્વી

(વિન્યાયેન પી. હયાચાસ) મેરીટબર્ગ

અમેલી આ દિપોત્સ્વી આવી છટા એની નિરાલીહો, આનંદ આનંદ સહુ મનાએ દિવ્ય દિવાળી આવી હો, લક્ષ્મી પુજન કરો સને હ થી સુખ સંપત્તી સહુ આવે ધર, દિ પાવ લીની દીપ બ્યોતીથી અંતર અંધારાં દુર કર, આર્થજનોનો અનોખો પર્વ હર સાલ દિવાલી આવે છે, આનંદ આનંદ ધર ધર દીપક એકતા અંતરે લાવે છે, ભારત માતાનું એ મો વર વ સમૃતી યાદ દિલાવે છે, સંત મંદતો જ્ઞાની ગુરુ જન ગુલ અમૃત પીલાવે છે, કાળે ર જની અમાસ્તની અંદમાં ને બોલવે છે, દિપ ક્રુતનો જલાવી મુઠા મન અધભુત પ્રકાશ ફેલાવે છે, અમાસ્ત તુજને આ છે શીક્ષા કાળજી કાળી રાતોની, ઉદ્ધાર તારો નારી જાતીથી દીપ બ્યોતની આતોથી, સંપત્તી છે સજનારી આની સદાચારી રહેવાની, દીપબ્યોતી લક્ષ્મી પુજન સુંદર શીક્ષા લેવાની, આર્થજો ક્રમ પાઠ કરીને હવન પુજન ધરધર કરવું, શુદ્ધ લોકમાં સુખકારી થઈ પંથ નિરાસે પરવરવું.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે રેપેસ્પીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોર્ટ પછી ભાગમાં તમારે યુદ્ધમાં આવી રસીક કરવાનો અમે સ્વાસ્થ્ય વર્ધક છે.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

ધીરુબાઈ પી. નાયક

સુક્રીપર, સુભાષી, વીચાનાં અને જલસા જોડાવે

હીંદુસ્તાન અમર દુનીયાના કોર્ટ પછી ભાગની હવાઈ ટરિબર્લ અમર જર્મીન માટે યુદ્ધમાં કરવા વેર કોર્ટ અમારી માવજતે પ્રુવેન કરો.
જાંબી, આજ, ચોરી, કુસ્લાઈ, અસ્માત, પ્લેટબાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતારાની આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ઈન્સીયરન્સ સર્વિસીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લખવી બાબતોમાં કોર્ટ પછી ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ચોરુલીયા અને થોઈયાલર ઈન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાબુ ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અબાઇ, લીલી અબાઇ, રતાળા અને સુરજની ગોસમ ચાલુ છે. આદુ પેની ૧૦ રતલ, લસણ શી. ૧-૬ રતલ.

પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

ક્યુરી અને ચેવલી પાન બમર ભાવ, પોસ્ટલ બુક. વાર્ષિક ગાલ શી. ૧૦-૬ લાંબી અને રક્વેર વાર્ષિક શી. ૧૧-૧ ડબલ.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બલચમન કોંગોના ચોરકો વપર પ્રવૃત્તિ ધ્યાન આપી કોર્ટ પછી નસ્ટ પરમીટ કરાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેલુમ સુટ, ડાર્બર્નિબુમ સુટ, વોલ્ફરામ, ટેરસીમ એસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, યુક ડેસ્ક, ટેબલ, વાન ડીપાચલ ભાવે ખરીદી શકશો. બંને પધારી લાભ લેવા સુક્રીયા નાહ.

—બોક્સ, ટેબલ અને ફીચન ફરેચર—

જો હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ અંગેનો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

હીંકની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રસ્તમજી બલભાઈ રસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

અધી બતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.

રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવનથ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન્સ :

ઓફીસ : ૨૫૮૪૫

રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

વિવિધ વર્તમાન

હરબનમાં દિવાલવી ઉત્સવો

શ્રી સુરત હોદ્દા એસોસિએશન તથા શ્રી કાઠીયાવાડ હોદ્દા સેવા સમાજના દિવાળીના મનોરંજન કાર્યક્રમો તા. ૧૦મીના થયા હતાં. દિવાળીનો હવન તથા નવા વર્ષનું રનેક સંમિલન સંયુક્ત રીતે ઉજવાયા હતાં. તેમજ નવે વર્ષે સંયુક્ત મનોરંજન કાર્યક્રમ રાતના ઉજવાયો હતો. મનોરંજન કાર્યક્રમ ઉપરાંત પ્રસંગોચીત ભાષણો થયા હતાં. દોલ ઘોઠકાર બરાયો હતો.

ઈસ્ટ આફ્રિકાના ૪૬

વિદ્યાર્થીઓ

ઈસ્ટ આફ્રિકાના ૪૬ વિદ્યાર્થીઓ ભારતમાં એટીવાડી, ડોક્ટર, ઇન્જીનીયરીંગ, વેપાર, અને ડેવલપ્મેન્ટી ડેવેલોપમેન્ટ આ વર્ષે દાખલ થયા છે. આમાંથી ૭ આફ્રિકાના હોદ્દાઓ છે. બાકીના આફ્રિકાના છે.

ભારત સરકારની સોલરશીપની યોજના ને ૧૦ વર્ષ માટે હતી તેમાં આજ સુધી ૨૫૦ આફ્રિકાને તેનો લાભ લીધો છે. આ વર્ષે ૩૨ વિદ્યાર્થીઓ આ સોલરશીપ યોજના નો લાભ મળ્યો છે. આ યોજના મુજબ પ્રત્યેકને માર્સીક ૩૦૦ શીર્સીંગ મળે છે. વિદ્યાર્થીઓ કેવોમાં ભાગ લે છે. અને સાંસ્કૃતિક યોજનાઓમાં પણ ભાગ લે છે.

યુવાનાના એક વિદ્યાર્થીને સુવર્ણ મંદક મળ્યો હતો. એ કળામાં સોથી પ્રથમ નંબરે અલીમદ યુનીવર્સિટીમાં પાસ થયો હતો.

સંસ્થાનો તરફ ધ્યાનનું

વલણુ

મી. ટેલર લખે છે કે; “યુદ્ધ પછી ના નેપથમ બધાં વર્ષો દરમિયાન ધોટન ની નીતી ચોતાના સંસ્થાનોને સ્વતંત્ર ઠરાવની રહી છે. ન્યારે તે નેપ છે કે; સંસ્થાનો ચોતાનો વહીવટ મશાવવા તઈપાર થયા છે ચારે તે વમર ડીવે તેને આઝાદી આપી દે છે. નાઇજીરિયા કે ને ધ્યાન કરતા ચાર ઘણુ મોટું છે અને જેની વસ્તી. ૪૦૦૦૦૦૦ની છે જેને આઝાદી આપવા માટે ધ્યાનમાં ને પરીપદ મારાઇ હતી તે માટે મને ઘણી સહજ થઇ છે. ત્રણ વર્ષ પહેલા ચોડાક લોગો માનતા હતા કે નાઇજીરિયા ચોતાના ધાર્મિક બેદો હોવા છતાં સંસ્થાન સંભાળી શકશે.

સંભળની લાલખતી

શ્રી સી. રાજગોપાલાચારીએ મદ્રાસ ખાતે એક ભહેર સભામાં બોલતાં મળ્યું છે કે; પાકીસ્તાનના તાલેવના ખનાવો જેવા ખનાવો અત્યારે

તો ભારતમાં અને એવો ડોઇ સંલવ નથી પરંતુ ભારતના રાજદ્વારી તખ્તા પરથી અત્યારની ક્રાંતિકારી નેતાગીરી દુર થશે તો ભારતમાં પાકીસ્તાન કરતાં પણ વધુ આક્રમક આવવાનો સંભવ છે.

પાકીસ્તાનની જેમ ભારતમાં પણ મજબુત વિરોધ પક્ષ નથી કે જેને અત્યારના રાજકર્તા પક્ષની જગ્યાએ લોકો સત્તા સોંપવા તઈપાર થાય.

ભારતમાં જે લશ્કર રાજ આવે તો તે પાકીસ્તાન કરતાં પણ વધુ બમંકર બની રહેશે કારણ કે ભારતનું લશ્કર પણ અનેક જાતીઓનું બનેલું છે.

દિલ્હી ખાતે ભારતનું રાષ્ટ્રીય પ્રદર્શન “ભારત ૧૯૫૮”

ભારતનું રાષ્ટ્રીય પ્રદર્શન ‘ભારત ૧૯૫૮’ બરાયુ હતું આ તે પ્રદર્શન નવી દીલ્હીમાં ૧૨૩ એકર જમીન પર પથરાયેલું છે.

પ્રદર્શન ચાર વિભાગોમાં છે, જેમાં નો દરેક વિભાગ દેશની આર્થિક પ્રવૃત્તિ ના અકોક પાસાને દર્શાવે છે, જેમકે (૧) વ્યાપાર, (૨) દેશની વિકાસકાર્યક્રમ, (૩) વિજ્ઞાન વીભાગ જેમાં રાષ્ટ્રીય પ્રયોગશાળાઓ તથા સંશોધન સંસ્થાઓની પ્રમતીની જાંખી અને (૪) ભારે ઉલોગો.

પ્રદર્શનમાં માટીનાં વાસણોથી માંડી રેવેના ડબ્બાઓ, વીજ્ઞાનીક સાધનો તેમજ મોટરોના ઉત્પાદનને આવરી લેવાયું છે.

સોથી મોટી પેવેલીયન છે “હોદ્દા” રતાન રટીલ વકસનું. આમાં ભારતના ચોલાદ ઉલોગનો વીકાસ બતાવાયો છે. તે પછી પેવેલીયન છે “ટેલો” કે જે તાતા એન્જીનીયરીંગ એન્ડ લોકોમોટીવ વકસનું છે.

દ્વિભાષી સુંબધ રાજ્ય

જેલમાંથી છુટીને જનતા પરીપદના પ્રમુખ શ્રી ઇન્દુલાલ યાજ્ઞિકે વડા પ્રધાન શ્રી નરેશ પર પત્ર લખીને દ્વિભાષી સુંબધ રાજ્યના ભાગલા પાડવા વીનતી કરી છે. શ્રી યાજ્ઞિકે ચોતાના આ પત્રમાં જયપ્રકાશ નારાયણ અને શ્રી કેન્ડરના સુંબધ રાજ્ય વીધેના મંતવ્યો ટાંક્યાં છે તે સુંબધ રાજ્યમાં લોકોને પડતી હાડમારીઓ દુર કરવા મહા-ગુજરાતની રચના કરવાની હીમાયત કરી છે.

ખીજ તરફ ભારતનાં નાણાં પ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઇએ દ્વિભાષીના પ્રશ્ન કરીથી ઉમેડવાની અનીચ્છા વ્યક્ત કરી છે.

મહાગુજરાત જનતા પરિપદની કારોપારીની મહેલી મેકકમા દ્વિભાષી

સુંબધ રાજ્યને તોડવા માટે લડતને વધુ વ્યાપક બનાવવાનો અને ૧લી નવેમ્બરે મોટા દેખાવો યોજવાનો નિર્ણય લેવાયો હતો.

હિંદમાં કમળાની ખીમારી

જમનાના પાણીના વિકારથી ડીલ્હી માં કમળાનો રોગ ફેલાયો છે. આ રોગ યુવાનો કે જે ૧૫થી ૩૦ વર્ષ વચ્ચેની વયના હોય છે તેમને જ થાય

છે એમ જાણવાય છે. આના આપતા ઇલાજો લેવાઈ રહ્યા છે અને કારણની પણ તપાસ થઈ રહી છે. હવે આ રોગ પોરબંદરમાં ફેલાવાનું જાણવાય છે જમનાનરની ગેડીકા ડેલેવના નિખ્યતો આ રોગના કારણોનું સંશોધન કરવા પોરબંદર આવી ગયા છે. રોગ ન ફેલાય તેથી ઇન્કરનો આપ આપવામાં આવે છે.

ભારતની ખીજ પંચવર્ષીય યોજના

વિશ્લેષક, આંતરરાષ્ટ્રીય નાણા-બંડોળ, અને આંતરરાષ્ટ્રીય નાનાં ધોરપોરેશનના આર્થિક અધીવેશન માં ભારતના વડા પ્રધાન પંડીત જવાહર લાલ નહેરૂએ કહ્યું કે એશીયાના લોકો ની સમસ્યાઓ તથા તેમની જરૂરીયાતો ને ધ્યાનમાં લઇ આ સંસ્થાઓએ તેમની આર્થિક અને નાણાંકીય નીતિઓ ધડવી જોઈએ. આ પ્રદેશના લોકોને સારુ જીવન જીવવાના અભિલાષ છે અને તેઓ શાંત બેસી રહેવા તઈપાર નથી.

પંડીત નહેરૂએ એવો મત પ્રદર્શીત કર્યો કે આજના જગતમાં સંઘર્ષ સામ્બવાદીઓ અને ખીન-સામ્બવાદીઓ વચ્ચે નથી, બલકે ઔદ્યોગીક દેશો અને અદ્ય-વિકસિત દેશો વચ્ચે છે.

ખીજ પંચ વર્ષીય યોજના નો બચાવ

ભારતની ખીજ પંચવર્ષીય યોજના મહાવાકાંક્ષી છે તેવા ભારતમાં અને ભારત બહારના ખ્યાલોને રહીયો આપતાં જોરદાર થયાવ કરી પંડીત નહેરૂ બોલ્યા કે ભારતનાં સાધનો જોતાં આ આયોજન કલાચ મહત્વા કાંક્ષી દેખાતું હશે, પરંતુ દેશની જરૂરીયાતો જોતાં તે જરાય મહત્વાકાંક્ષી નથી ઉલટું આ તો ઓછામાં ઓછા વિકાસની યોજના છે.

અધીવેશનના પ્રમુખ મેલ્જબમના નાણાંપ્રધાને પ્રારંભીક પ્રવચનમાં કહ્યું

કે મુડી રોગોથી પ્રવાહ વધે તે માટે ખાનગીક્ષેત્રને વિકસાવવાનો અદ્યવિકસીત દેશોએ પ્રયાસ કરવો જોઈએ. નહેરૂ ક્ષેત્ર સાથે સાથે ખાનગી ક્ષેત્રનો વીકાસ જીવવવા બદલ એમણે ભારતની પ્રસંસા કરી હતી.

ચિંતન

સાધુતા અને પરિશ્લીપણ એ બંને વિરોધી યુગો છે. ઉપયોગમય જીવન એજ ધર્મ. ક્રિયામાં પ્રમટપણે પાપ ન દેખાય તોયે ન્યાં પરિગ્રહવૃત્તિ છે, ત્યાં આરંભ—પાપ છે જ. પરિગ્રહ અને આરંભથી સંસાર વધે છે. મહા પરિગ્રહ અને મહાઆરંભ અધર્મ સંસકારો અને અધર્મ ગતિના ઉત્પાદક છે.

સંસારની વિવિધ આશાઓ, તૃષ્ણાઓ અને ઇચ્છાઓથી સુખ અને દુઃખનું નિયોજી થાય છે. સંયમી સાધક આટલું જાણી બંને રિધિતિમાં સમભાવ જીવે એ જરૂરી છે. કર્મનો કોષ્ટકો કોષ્ટકને કોષ્ટક કાળે ઊડતો નથી, ઊડશે પણ નહિ. સુખ કે દુઃખ મનાય છે તેનું કારણ કર્મની વિચિત્રતા છે. કામમુકિત આત્મબાન આત્મ રાજ પની અને દેહસ્વરૂપની હીડી વિચારણા પછી મમતા અને પરિગ્રહી વૃત્તિ પણ ઘટે છે.

સત્યમાં શ્રદ્ધા અને સમભાવથી ચારિત્ર્યબળ ખીલે છે અને કર્મબંધન છુટે છે.

—‘સ’તબાલ.’

માથે બાંધવાની રીજન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, ટાફેટા સીલકની, રીબન અનેક રંગ, ડીકાઇન અને સાઇજમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શણગારવા માટે જથ્થાબંધ રીજને મળી શકશે.

બચ્ચાં માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેટનની ટોપીઓ કીકાઇત બાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંગારે બાંધવા મખમલ, રેસમ, કોટન વિગેરેનાં કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના ડ્રોથર્સ મળશે.

ઠેકાણું : માખરો હેટસ (મો.) લી.
લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેટ મેન્યુફેક્ચરર,
ફોન : ૮૩૫-૭૪૪૨ પંહેલે માણે,
બોક્સ પરપાઠ. માર્શર મેન્સન્સ
- ૩૩ વેસ્ક સ્ટ્રીટ, - જોહાનીસબર્ગ.

'कारभीर मिन्सेस'

भावतरानी रोमांचक कथा

लेखक : श्री. अनंत श्रीधर कर्पूरिक

शत्रु के भीत ?

(गतांक्षी यात्रु)

दीक्षित नीरति सीप्रिट कुंडी रक्षा होता जो दररोजान में जो लोडो ने रेती उपर थीर होरी समजववानो प्रपलन कथो के अमे र्धेनना अकरमात मांथी भवेला सुबोधे छीजे. जेमना मोदा उपर होध पथु जतना भाव नरुने न आव्या आथी मने थयुं के तेमो कंधिज समज्या नही होय. विमार आव्यो के जो आअली राते तेमो आन टापु उपर होय तो तेमने र्धेनना अकरमात नरुने जोयो होबो जोधजे. मे' जेमने नारीपण यतावी न्युल्युं के अमने तरस लागी छे अने जोके जे नारीपण उतारी आव्ये. मे' आशा राप्पी इती के तेमनामाथी जोके न्यु जड उपर यदरी पथु जेवुं कंधिज न थयुं. यीके लुग पाडी अने कंधिज उतावणे जोह्या. त्रथुमां ने' जोके माथुस कथांक गयो त्पार पछी मे' जोके माथुसने थोडा लाकडा सणभाववातुं कहुं, न्यथी अमे अमारा कपडा सुकवी थकीजे.

अमे अमारा सुकवेला कपडा पहरेरतां इतां त्पान् जोके पीने माथुस आव्यो जेना दातमां जोके लांभी लाकडी इती. अगने गारी नांभरो जे नभे हवे दुर थयुं अतो. लाकडी वडे जे माथुसे थोडा नारीपण उतायो अने छरा वडे उपरनेो भाभ कापी अमने ज्नेने जोके जोके नारीपण आव्युं. नारीपणतुं गीकु पाथी अमने अमृत जेवुं लायुं. अमारांमां छव अने जेम आव्या. अमे नारीपणती मवाध मांथी अने ते अमे नरुने पाध अया. अमारी सामे तेमो इपानी इथीगी जोध रखा इता.

त्पार भाद दुरतन पहेंमे माथुस इरी भाभनेो आव्यो जेना दातमां जोके धरमेस इतुं अने जोके र्डीशनी. जेने अमने ज्नेने जोके जोके कपमां याद काडीने आपी. याद दुध वजर नी इती छतां अमने जोके थयुं के अमारा साराजे छतनमां आवी सरस याद अमे इती न इती पीथी. यादथी अमारा शरीरमां जेअजे जेतन इरी आव्युं. याद आव्या पछी अमारी सामे रवाना पुडसा भांज लवारापी मुकया. अमने जे अइअत आत.थय अयुं जोअन न्युल्युं. आ निर्जन टापु अमारे भाटे रवमं जनी मथु अने जेने अमे शत्रु मानतां इतां ते अमने छथरना धरना माथुस लाग्या. त्पार पछी अमारी वरुजे

भीजला वधी. इतथी नीशानीजे इरी अमे जोके पीने साथे वातो करवा प्रपलन कथो मे' रेती उपर जोके धर ज्नाल्युं अने जेमने पुछयुं के तेमो कथां रहेला इतां? मे' जोके माछली नीनीने पुछयुं के थुं तेमो माछीमारनेो प'धो करतां इतां? तेमो आव्या इता ते तरके आंगणी यीथी अमने जे तरके जेमनी साथे नवानुं कहुं. दीक्षितने मे' मारे रेके आव्यो अने अमे अमारा रक्षयुं इरी साथे याखवा मांज्या. अमे थोडु यादवा त्पान् जेमना यीके आकाशमां नरुं जोके विमात यतायुं. साराता आड वाग्या इतां. आ विमान अमारा विमानना अकरमातनी शोध करवा भाटे निकल्युं इतुं. थोडीवार ते अमारी उपर थयुं अने पछी ते याख्युं गथुं.

अमे आगण वक्या. अमे तेजोना जुपडा तरके नरुं रखा इतां. थोडी थोडी वारे जेमना जोके युवानने अमेछ शण्ड आवजता होवाथी अमारा यथा तरके आंगणी यीथी "मित्र" शण्ड जोखतो इतो. तेमो अरेअर अमारा मित्र इता. धया सरस मित्र इतां.

आमण जतां अमे त्रथु वहाथु जेया हवे अमने लायुं के अरेअर अमे जयी गया इतां. अमे नरा वधु आमण गया अने टापुना मध्य मां आव्या त्पान् अमे जेवुं के आ टापु उपर लमलम इस पुत्रय अने र्थीजे अने जाणो इतां. पुत्रयो माछी पकजता जेराजे रांधता अने माछली सुकइतां. जुपडामां नुटला लोडो इतां तेमो जधजे अमने आवकामां. आ लोडो नारीपण अने माछकी वहेथी पेतानुं गुनरान यहावता इतां. अमे तेमोना सरदार ने जुपडामां न जेया. अमने अहो इरी भावानुं मथुं. जोके युवानने दीक्षितना भाजे उपर इवा थोपडी.

धरमां धडीपण सीप्रोट विजेर नीने जोध मने थयुं के पासि न जोकाद थोडु टापु होवुं जोधजे. मे' पुछवा नेो प्रपलन कथो पथुं जेमने समजवी न सकयो. माई शरीर तपतुं इतुं अने मने नीमोनीया थवानी पीके लागी. हुं आ विचार इरी रकी इतो त्पान् यीके आव्या. अने त्रथु शण्डो उयायो. मोट-होरपीटल-

डाक्टर. आ उपरथी अमे समल अया के अमने होरपीटल लध जवा भाटे मोटनी समवड अय इती. यीके अमने उतावण करवा कहुं. जेना उपरथी अमे समज्या के होरपीटल दुर होवी जोधजे. यीके अमने न्युल्युं के लमलम पांयथी सात कलाकती मुसादरी इती. मोटमां नेट पाधरी इती. अने जोके पाणु पारोट इती. दीक्षितने नेट उपर सुवडाव्या. हुं मोटना पाछला भाभमां भेटो. मारी पाछण यीके भेटा अने सारेना भाभ मां जोके युवान भेटो इतो. अमे यथा जेसी अया त्पारे यीके साथे उपर जोके लाकडानी टोपी पहरी दाधमां हलेसा बीधा अने प्रार्थना इरी. मने थयुं के इदाय मुसादरी संकेत वाणी होय. जेटवे लाधक जेकटने सायवी राभयुं साई. टापुना यथा रहेवासीजे अमने विदाय आपवा आव्या इतां. जेमना निर्दोय यहेरा उपर भावनाजे देभाती इती जेने भाटे शण्डनी नरुने न इती. आ सादा सीधा मानवीजे ना इदय सोना ना इतां. तेमोअ अमारे भाटे केरुं कथुं? अने इरी रखा इतां? आ जोधे भाई इदय बराध आव्युं.

दुडी प्रार्थना भाद यीके अने नवजुवाने हलेसा मारवा मांज्या. मोट वेम पुर्वक पाथी कापवा लागी. अमारी आणुपाणु पीछ जे नानी मोरो पथु इती. तेमो अमारी आमण वध्या अने साथेना टापु तरके अया अमे जेमनी पाछण अया. हुं विचारवा लाग्यो के थुं आ टापु उपर होरपीटल इते. मे' यीके पुछयुं पथु जेमनेो नवाय हुं न समल थकयो. अमे टापुनी पासि आव्या त्पान् मे' पाठकने जेया. तेमो नानी मोटवाणाजे साथे याखवा मांज्या इता. मे' सीटी मारी अमनुं पान जे'युं. जेमने मारी तरके हर्ष भयो दाध हलाव्यो. अमे टापुनी पासि आव्या त्पारे पाठक

अमारी होडीमां कुडी पड्या. हाभने छल पहेंमी इती. इत जोके दुडी छलर पहरी पाठकनुं इतेहुं इतुं के लोडोने जेमनी मडेनत येर आपवा जोधजे. दीक्षित अने तो अमारा यथा पैसा अमारा साथे जता कपी इता. पथु पेताना पैसा सायव्या इतां. पासि ४० जोके रपीया इता, ते यीके आव्या. धणी याना इनी जेमने तो रिपकामां. अमे त्रथु यथाथी धया राछ थंया इता. अमने ज्नेनेटोना नाना केके न्यथी अमे अमारा पत्र दांजी जेने दुर टापुनी संकीजे. मने पेताना लाकडानी टोपी आपी पेत जोके कपडानी टोपी पहरी. ने आ लोडोअे याद आपी. पीधा पछी जेमने अमने आपवीती न्युल्युं.

(अधुके)

आ याताना कापी राधके मुंअध "जुधके अकाशन"ने

प'यागनुं अवलोकेन

अजोणसिद्ध सुदम निरपन प'यांम. विक्रम संवत २०१५ शके १८८१ (२०१५ ना २०१६ इत्यन सुधीनुं स'पुर्वु प'यां ५०६ स'प्या २०७. कीमत रु. १ स'पाठो शास्त्रार्थ विभाज, प' कृष्णाल विद्वस सोमजु (वेदशास्त्र ज्योतीपरतन), अशुत विभाज अशुतभाज लक्ष्मीव'द शाड (मंती जेरेटोलाछकल सोसायटी). स्थान 'नमजुमी' प्रकाशन 'नमजुमी बन' २२-२३ स्ट्रीट हैट' मुंअध-१.

नमजुमी प'यांम कायलय तेर वध'थी अती अक्यास पुर्वु प'धार पाडे छे अने प्रतीवध अनेकानेक आवरपक हेरकारे अगतयनी वीमनेो ज्वनताने संरण रीते समजय जेम रणु छे अने ज्योतिय अगेनी पाथनेो जेमां समावेध आव्यो छे.

भास्टर अधर्स (मि.) वीभीटेड

नत मतनां नायकेन, रथमी तेमन सुतरां कापड, अीजे जाणो प्रथो भाटे जतन मतना जवन नरुं, पुथीवर, मरडीयन्स अने मडि-छुडीज, पीअ, ज्नेनेकस, रोअस; नेपडीन्स विजेरे. इके मतना भाड भाटे तपास करवा लकाअयु. ३३ वेरु स्ट्रीट, जोडानीअयगां. फोन : ८३५-६०८६

जोडस १५४६

સમાચાર સંગ્રહ

વિદેશના સમાચાર

—અમેરિકામાં એક કંપનીએ પાંચ શીટ લાંબા કેમેરા બનાવ્યો છે. આ કેમેરા મોર્શિંગ વડે ધરતીમાં ને છીંદ પાડવામાં આવ્યું હોય છે તેમાં તે હજારો શીટ હોંડે તાર વડે ઉતારવામાં આવે છે અને ઉપરથી બટન દાખવા માં આવે એટલે કેમેરા તસવીર લઇ લે. તેમાં પૃથ્વીના પેટાળમાં ને તડ પડી હોય તે ક્લેયર ફોટોગ્રાફમાં આવી જાય.

—સોવીયેટ સમાચાર સંસ્થા તાસે તાજેતરમાં જાણવું હતું કે, તમાનના ઉપસાગરમાં કાળા સમુદ્રને તળીયે સોવીયેટ પુરાતત્ત્વવિદોએ ફાનાગોરી પાની પ્રાચીન ગ્રીક વસાહતના અવશેષો શોધી કાઢ્યા છે. મનાય છે કે, ૨૦૦૦ વર્ષ પહેલાં કાળા સમુદ્રના ઉત્તર કાંઠાનું આ ખીળ નંબરનું મોટામાં મોટું શહેર હતું.

—ડીવની અદાલતે ગોરધનદાસ નામના શ્રીમંત વેપારીને કે જે ગોવાની લડત વખતે દાવધી માગી આવી મુબઇ વસ્યા હતાં તેમના પર “અત્યની માહિતીઓ” ભારત સરકારને પહોંચાડવા માટે રાજકો દને આરોપ મુકાયો છે. એમની બધી માલકત દીવામાં છે.

—યુનીસેફના સહકારથી સૌરાષ્ટ્ર અમ દાદા અને મુબઇ રાજ્યના મોટા શહેરોમાં ડેરીની યોજનાએ અમલમાં લાવવા મુબઇ સરકારે ડેરી વિકાસ ખાતુ ઉઠાડ્યું છે.

—પેર્સીંગ રેડીયોના જાણુઆ મુજબ સ્વીનમાં બે માળનું મકાન કે જે ૨૧૫ ચોરસ ફુટમાં ઉભુ કરાયુ છે અને જેમાં ૧૦ ઓરડાઓ છે તે પાંચ કલાકમાં ઉભુ કરી ચકાસું હતું. આમાં પાણી, લાઇટ, બાય વિગેરેની પણ સમવડો થઈ ગઈ હતી.

—ઈ થો પી યા ના માણ રાજવી ધરોપીયાની મુલાકાતે જવાના છે. ત્યાં પ્રજા તેમનું ભાવ બીનું સ્વામત કરવા તથ્યારી કરી રહી છે.

—કોલમ્બોના સરજને એક સામ સામા મ્હોડાએ બેડાયેલા બેડકાનું ઓપરેશન કયું હતું. બાળકો ઓપરેશન વખતે અને ભાર પછી થોડી વારે વારા ફરતી મરથુ પામ્યા હતાં. બંને વચ્ચે એક હલ્ય અને એક હીવર હતું.

—ટોક્યોથી ૮૫ માઇલ દુર એક જ્વાલામુખી તા. ૧૦-૧૧-૫૮ના ફાટયો હતો જેની જ્વાલા ૩૦૦૦૦ ફુટ હોયે આકાશમાં પથરાઈ હતી. આથી બે દગર ધરોને નુકશાન થયું હતું અને બે માણસો ઘાયલ થયા હતાં.

—લંડનમાં એક દુકાન સામે પેશમાં બેબીને સુવાડી માતા દુકાનમાં મજા બદાર ફરતી ૬ વર્ષની બીજા બાળાએ ઉઘતા બાળકને ભેઈ “માને બાળક બહુ ગમશે” વિચારી ઉપાડી નબ્લીક આવેલા પોતાના ઘરમાં લઈ મજા અરધા કલાકમાં પોલીસોએ બેબીને શોધવા દોડા દોડી કરી મુકી. ત્યાં ગાતાએ પોતાના બાળકના કૃત્ય માટે મારી માગી બેબી તેની માને સુખત કરી.

ભારતના સમાચાર

—કાશ્મીરમાં અટકાયત મોગવતા શેખ અબ્દુલાને કુદ જ્વલમાંથી જમ્મુ ખાતે લાવવામાં આવ્યા છે. શેખ અબ્દુલ્લા અને એમના અટકાયતી સાથીદારો પર કોર્ટમાં કામ ચાલી રહ્યું છે.

—મુબઇ ખાતેની એક બંધ પડેલી મીલને વહીવટ સરકારે સંભાળી લીધો છે અને હવે તે કામદારોને પૂરેપૂરું વેતન આપીને ચલાવશે. આ રીતે બંધ પડતી કે પડેલી અન્ય મીલોના વહીવટ પણ સરકાર સંભાળશે એમ જાણવા મળે છે.

—ભારતમાં મજબુત વિરોધ પક્ષનો અભાવ છે એટલે પાકીસ્તાનના જેવી સ્થિતિ ભારતમાં ન બને એટલા માટે ભારતમાં દ્વિમતવાળા નામરીકોનો એક મજબુત અને સંયુક્ત સંઘ રચાવો જોઈએ કે જે રચાયી લશ્કરમાં ભાવિ બયની સામે ટકર જીવી શકે. એવી રાજજીની સલાહ છે.

—ગુજરાતમાં પ્રવાસ કરતાં પહેલીજ વાર આચાર્ય ભાવેએ-વિનોબાજીએ-૨ટીમ લોચમાં ભાવનગર જવા માટે ખાડી ઓળંગી હતી. વિનોબાજીએ આજ સુધી ૨૭૦૦૦ માઇલની પદ યાત્રા કરી છે.

—યાણા બેંકમાં મુકેલી ૨૨૦૪૦ રૂપીયાની નોટો ઉઘાઇ ખાઇ ગયાનું જાણ્યું છે. તપાસ ચાલી રહ્યાનું જાણવાય છે.

—પંચીમ બંધાલમાંથી હાંદના વસાહતીઓને હથીમાર ધારી પાકીસ્તાની ઓ બળજબરીથી પાકીસ્તાનમાં લઈ જાય છે તેનો સખત વિરોધ ત્યાંની સરકારે કર્યો છે.

—પંડીત નહેરુ જ્યારે “હાંદ ૧૯૫૮” નું પ્રદર્શન ઝોતા હતાં. અને પાણી પુરવઠા વિભાગનું નીરીક્ષણ કરી રહ્યા હતાં ત્યારે સાંના માહીતી આપનાર માઇડે એમને કેટલીક સમજણે આપવા માંડી. પંડીતજીએ એને જાણ્યું કે, “બલ પુત્રાનું પાણી ટીપેટ અને હાંદ ની સરહદ પાસે સૌથી વધારે છે. નાયમરા કરતા પૂરુણાંદે માઇડેને વડા પ્રધાને ખ”

—ભારતના શીવવાના સંચા ગત વર્ષ માં ૪૪૬૫ નીકારા થયા હતાં જ્યારે આ વર્ષના ૬ માસ દરમ્યાને ૪૪૫૬ થયા હતા.

—સૌરાષ્ટ્રમાં જમીન મહેલુસ જુના મુબઇ રાજ્યના સમાન ધોરણે કરવા સાંની કેશિસ કમીટીએ માંમણી કરી છે.

—મુબઇના સમાજ કલ્યાણ ખાતાની પ્રધાને શ્રી સીરપુડે રાજકોટ ખાતે શ. ૨૫ હજારના ખર્ચે બંધાયેલ ‘જલ વીહાર’ નામના તરવાના ને ખોડીખના ટોળનું ઉઘાટન કયું હતું. રેસ ટોસ માટે આ ‘જલ વીહાર’ તથ્યાર કરવા મા આવ્યો છે.

ટાલ્સટોય જીવંત છે

એક અંગ્રેજે હાલમાં ટાલ્સટોયના ખરની મુલાકાત લીધી હતી. એવું વર્ણન “પીસ ન્યુઝ”માં નીચે પ્રમાણે તે કરે છે.

“મોરોક્કોથી ચાર કલાકની મોટરની ઘસાફરી કરી હું ટાલ્સટોયના ઘરની મુલાકાતે ગયો. એ ઘર સરકારે મ્યુઝીયમ તરીકે સાચવી રાખ્યું છે તેથી એનો આભાર.

એક ઓરડો કે જેમાં ટાલ્સટોયના પત્ની ટાલ્સટોયના લખાણોને ફરી લખતાં તે જોયો. ખીજા ઓરડામાં ટાલ્સટોયની ઓશીસ હતી. સૌથી વધુ એમના સુવાના ખંડે અમારું ધ્યાન

જેવું. એ રૂમમાં કહણ ભેડ કે જે પર તેઓ રાતના મોડે સુધી કામ કરતાં તેને જોઈ અમને આશ્ચર્ય થયું કે, આ કહણ ભેડમાં તેઓ કેવી રીતે સુતા હશે. એમનુ પુસ્તકાલય જેમાં ૨૩,૦૦૦ પુસ્તકો છે. એમાં જ મીચો તરફથી મળેલી બેટો પણ રાખવામાં આવી છે.

આજ જમીનમાં એમને ૧૯૧૦ માં અકોટોખરની રજાએ દાટવામાં આવ્યા છે. ઘરની દિવાલો પર તેના કેલાક અવતરણો ટાંગવામાં આવ્યા હતાં. આમ જાણે ટાલ્સટોય દંજ જીવંત છે એવું વાતાવરણ અમને લાગ્યું.

ઘાનામાં ભરાનારી પરિષદ

આફ્રિકાના સમરત ખંડમાંની ૬૦ કરતાં વધારે સંસ્થાએએ પોતાના પ્રતિનિધિઓ ઘાનામાં ડીસેમ્બરની શરવાતમાં બરનારી “સમસ્ત આફ્રિકન પબ્લ પરીષદ”માં મોકલવાનું નક્કી કર્યું છે. આ પરીષદનો હેતુ આફ્રિકાની આગાહી માટે અહીંસક રીતે અપનાવી સવાસોનો કેમ તોડ લાવવો એ પર વિચાર વિનીમય કરવાનો રહેશે. ઘણા લોકોનું ધ્યાન આ પરીષદ પર

જેવાયેલું છે. સાહિય આફ્રિકા તરફથી પણ પ્રતિનીધીઓ ને પાસપોર્ટ મળે તે જવા વિચારી રહ્યા છે. આફ્રિકનો માટે છે કે આ અંધકાર ભયા ખંડને ઉજસમાં લાવવાનું કામ ઘાનાએ પરીષદ બરી કરવાનું નક્કી કર્યું છે. આથી ઘાના પણ એક ઐતિહાસીક સ્થળ બની રહેશે અને કદાચ આફ્રિકા ખંડનું નેતૃત્વ તે ધરાવશે.

મીસીસ પીલ્લેનું અવસાન

નેહાનીસખર્ગના મીસીસ પાર્વતી પીલ્લે જેઓ મી. આર. એસ. સી. પીલ્લેના પત્ની હતા તેઓનું તેમને રહેઠાણે તા. ૧૯મી અકોટોખર ૧૯૫૮ ના ૮૨ વર્ષની વયે અવસાન થયું છે. તેમને અંતીમ એજ્જી આપવા ઘણા પ્રતીષ્ઠીત નાગરીકો બેમા થયા હતાં. ૨૫ મીસીસ પીલ્લેએ ૧૯૦૭માં ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન બિનેન્સ એસોસીએશન રચાવી હતી. અને તેઓ તેના પ્રથમ પ્રમુખ બન્યા હતાં. ગાંધીજીની સલાયતની લડત વખતે તેઓએ સક્રીય ભાગ લીધો હતો. જ્યારે તેમના પતી લડત દરમીયાન હાંદ ગયા હતાં ત્યારે મીસીસ પીલ્લે ટાલ્સટોય કામમાં રહીને

તેમના પતી પાછા આવ્યા ત્યારે સુધી જેઓ જેલમાં ગયા હતાં તેમના કુટુંબીઓને સંભાળવાનું કામ કર્યું હતું. મી. પીલ્લે આ પત્નદારા બધાનો આભાર માને છે.

પાંચ પુસ્તકોનો સેટ

બાળક માટે એક પુસ્તક, એક નૈવેલ અને ખીજાં પણ વાંચવા લાયક ઉત્તમ પુસ્તકો. ક્રમત થી. ૬-૦.

‘Indian Opinion’
Private Bag,
Durban, Natal.

હમણાજ આવેલ શીપમેન્ટ

ફરેક જાતની અગરખતીઓ જેવી કે "ત્રણ રોજ" ગેટવે ઓફ ઇન્ડીયા, અસોહાદરખાર, મુમબી રાણી, ચામેલી, હતા મંગેલકર, વાંસંતી, કમ્બુ દરખાર વિગેરે. અમારા પ્રાઈવેલીસ્ટ માટે લખો. (અમે ફક્ત હિંદની બનાવટનીજ અગરખતીઓ રાખીએ છીએ.)

ખાસ ઓફર

થોડાકે સીલકમાં રહી ગયેલ મુંબઈનો બદામી લીલા હલવો ૧૬-૦ રતલ ૨ નું ટીન
 ,, સુકા હલવો — ૮-૦ ,, ૧ ,, ,,

રોડેશીયાના ગ્રાહકોને સ્પેસીયલ ઓફર

લીલું આદુ ૭ પેની રતલ	}	માલ બરોબર પેક કરી વ્યવસ્થા.
લીલી હળદળ ૭ ,, ,,		
આંખા હળદર ૭ ,, ,,		
મોટી કળા વાળુ લસણ ૧/૨ રતલ નાની ,, ,, ,, ૧૦ પેની રતલ		

અમે નીચેની વસ્તુઓ ક્રોમરેક્ટ ઇમ્પોર્ટ કરીએ છીએ. માલ સારો અને કીફાયત આવે મળશે. અમારા પ્રાઇસ લીસ્ટ માટે લખો :

રોસા ચણા, બદામ, એલચી, વેવા, મચરા, સેન્ટેક સોપારી, કાંચી સોપારી, શેલી સોપારી, ગોળ, આંબાલી, કાચો, હોંમ, મસુર, ફરેક જાતની દાળો, ચણાનો આટો, અડદનો આટો, પાણીવાળા નાળાએર, વરીધારી, છર, લરીંગ, મેથી, રામ, અલમો, સુર, ડીમેલ, ઘાણા, ઘાણા દાળ, ચાખા મરચાં, નારીયેળનો છોલો, રાજમરો, ખસખસ, હળદળ, વિગેરે.

K. HARIBHAI & SONS (PTY) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants.
 81 Victoria Street, — P.O. Box 2156 — Durban.
 Telegraphic Add. "BHAISONS"

બી-આઇ

મુંબઈ કરાંચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

સ્કીમર કંપાલા ૧લી ડીસેમ્બરમાં આવશે. અને ૬ઠ્ઠી ડીસેમ્બર ઉપરશે.

મુંબઈ અથવા કરાંચીનું બાહું.

ફસ્ટ ક્લાસ	એક	બેચાક	વખર	પા. ૬૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૬૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૩૨-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો મા લખો :

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
 (પીટી લીમીટેડ.)

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, — ડરબન.

ટેલીફોન : ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ "કરામત."

બી. કવીન્સલેન્ડ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થાપાઈ છે

આગ અકસ્માત તથા હરીયાઈ માલને

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાનું કામ કરે છે.

ખાસ હિંદી પ્રતીનીધી

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

૧૦૬ ગ્રેન સ્ટ્રીટ રોડ — બોક્સ નંબર ૪૭૬ — ડરબન.

ટેલીફોન નંબર